

Vallavalitsuse tegemistest

lk 2-4

Hariduselu

lk 8-9

Ajalugu | Tääksi kool 150

lk 12

Tasub teada

lk 5-7

Kogukonna ja kultuurielu

lk 10-11

Spordinopeid

lk 13

Tuuleparkide eriplaneeringutega seotud menetlusest Põhja-Sakala vallavolikogus ja -valitsuses

Põhja-Sakala Vallavolikogu 20. märtsi otsus tuuleparkide eriplaneeringute osas on saanud palju kõlapinda Eesti ajakirjanduses. Sõna on võtnud õiguskantsler, mitmeid mõtteavaldusi on kirjutanud Sakala ajakirjanikud ning vallavalitsusele ja volikogu liikmetele on küsimusi esitanud vallakodanikud. Lisaks on volikogu otsusele esitanud vaide mõlemad Põhja-Sakala vallas tuuleparke kavandavad ettevõtted.

Kuna vaided esitati vallavolikogu otsusele, on just nimelt vallavolikogu see kollegiaalne organ, kes vaiete osas kõigepealt seisukoha võtma peab. Vaietele tuleb sisuliselt vastata ning just seepärast arutasimegi aprillikuise volikogu istungi järgselt volikogu liikmetega, kuidas õiguspäraselt edasi tegutseda. Peaks olema igati mõisteta, et väga suurt mõju omava planeeringumenetlusega kaasnevate kaalukate sammude ettevalmistamine vajab aega ning tasakaalukat arutelu.

Kuidas oleme jõudnud tänaseni? Unakvere tuulepargi eriplaneering oli jõudnud avalikule väljapanekule ja vallavalitsusel oli vaja teada, milline on volikogu liikmete seisukoht arenduse osas, et vastata avalikustamisel esitatud ettepanekutele. Vastavalt planeerimis-

seadusele kuulub eriplaneeringu algatamine ja ka kõikide ülejäänud oluliste otsuste tegemine volikogu pädevusse. Volikogu esimees Aino Viinapuu kutsus kõik vallavolikogu liikmed ühise seisukoha kujundamiseks kokku 12. märtsiks. Seepeale esitas üks vallavolikogu liige paar päeva enne arutelu volikogule eelnõu, mis esitatud kujul polnud vastuvõetav. Volinikud otsustasid eelnõud oluliselt muutes selle ühiselt volikogu istungile otsustamiseks esitada. Kuna eelnõu ettevalmistamiseks ja vormistamiseks oli aeg väga piiratud, püüti ühte muudatust teha ka veel volikogu istungil hääletades. Otsus võeti istungil üksmeelselt vastu ning kõigile osapooltele on vallavolikogu seisukoht nüüd teada.

Mis saab edasi? Kindlasti on omajagu õigus

nii õiguskantsleril kui arendajatel, kes volikogu otsusele vaide esitasid. Vallavalitsus palkas appi advokaadid, kes on tänaseks olulised dokumendid üle vaadanud ja jõudnud seisukohale, et volikogu otsus ei lõpeta planeerimiseseaduse mõttes planeerimismenetlust, vaid annab üksnes suunise vallavalitsusele koostada vastava haldusakti eelnõu. Vallavalitsus peab suunise elluviimiseks kõigepealt läbi viima õigusaktidest tulenevatele nõuetele vastava menetluse ning erinevaid õigusi ja huviseid kaaluma. Huviatud isikud saavad oma vastuväiteid ja seisukohti esitada vallavalitsuse läbi viidavas menetluses, kus toimub nõuetele vastav arakuulamine ja muude haldusmenetlusseaduse põhimõtete järgimine, et lõpptulemus oleks proportsionaalne. Eraldi antakse huviatud isikutele võimalus anda seisukoht lõppotsuse eelnõule ning kuulatakse ära muud osapooled, keda lõppotsus võib mõjutada. Kaaluda tuleb ka kohalikule omavalitsusele kaasnevaid negatiivseid mõjusid seoses menetluse lõpetamisega, sealhulgas seni tehtud ku-

lutuste hüvitamise nõude ulatust huvitatud isikute poolt.

Aprillikuise volikogu istungi järel lepiti kokku, et vaietele tähtaegseks vastamiseks toimub mai-kuu istung kavandatud kaks päeva varem. Vallavalitsus peab advokaatide hinnangul volikogu poolt antud suunise elluviimiseks viima läbi õigusaktidest tulenevatele nõuetele vastava planeerimismenetluse. Alles vallavalitsuse poolt läbi viidud menetluse järgselt selgub, kas lõpetamise otsuse tegemiseks esinevad planeerimiseseaduse § 97 lg 1 nimetatud asjaolud ning kas eriplaneeringute lõpetamise otsuse saab õiguspäraselt vastu võtta.

Kas vallavalitsus täidab vallavolikogu poolt antud suunist? Loomulikult täidab ja on seda kogu aeg teinud. On mõisteta, et elanikel on emotsionaalselt raske aru saada, miks koheselt planeeringu menetlust ei ole lõpetatud. Paraku poleks see õiguspärane. Eesti tippadvokaadid on andnud selge seisukoha, et menetlust ei saa sellisel viisil lõpetada. Loomulikult võib teha ka nii, nagu vallavolinik Priit Toobal avalikkusele

räägib, et lõpetame planeeringud koheselt ära ja vaidleme kohtus. Nii saab volinik küll enne valimisi hädavajalikku populaarsust, kuid hilisemad kohtukulud on kahtlemata väga suured. Meie jaoks on oluline kohtuvaidlusi, kus lõpuks võitjaid ei ole, vältida. Muidugi oleks tänasele vallavalitsusele kõige kergem tee planeeringute lõpetamine, sest kohtuveskid alustaks tööd alles pärast valimisi. Me ei soovi oma tööd aga vastutustundetult teha.

Palju poleemikat on tekitanud valla leping konsultatsiooniettevõttega Powerhouse OÜ. Kas tõesti vald palkas ettevõtte selleks, et tuulikute võimendamise toetusrahadega teha vastupidist tööd, nagu väideti Sakala artiklis? Põhja-Sakala valla üldplaneering ei näe ette tuuleparkide alasid, küll aga on seadnud väga selged ja põhjalikud reeglid, mille alusel tuulegeneraatorite rajamine võimalik oleks. Valla planeeringuspetsialisti seisukoha järgi on võimalik Unakvere aladele paigutada vähemalt üks (kokkuleppel kinnisasja omanikega ka rohkem) üldplaneeringu reeglitele vastav tuulik,

mistõttu on planeeringuga jätkamine ja konsultatsiooniettevõtte palkamine seaduslik ja reeglitekohane. Iseasi muidugi, kas ühte elektrituulikut on majanduslikult mõistlik rajada. Oluline on ka üle korrata, et volikogu on otsustanud valla üldplaneeringu punktis 5.2.3.2. toodud reeglite osas alahindlust mitte teha ja vallavalitsus peab planeeringu menetlusel sellest lähtuma. Arvestades tuuleparkide rajamise mõju keskkonnale ja Euroopa Liidu taastuvenergia direktiivi, mis sätestab, et tuule- ja päikesepargid peaksid paiknema eelkõige tööstusmaastikel või muidu inimeste poolt juba rikutud maastikel ning ka tarbimisele lähedal, ei peaks tuuleparkide rajamine Põhja-Sakala valla territooriumile olema kindlasti kaalukaim huvi. Kokkuvõtvalt kinnitame, et teeme kõik endast oleneva protsessi läbiviimiseks nii, et lõppotsus oleks õiguspärane – sisult, vormilt ja ka menetluslikult.

AINO VIINAPUU,
volikogu esimees
KAREL TÖLP,
vallavanem

Tänukiri pühendunud vallakodanikele

FOTO: AIRE LEVAND

Tänukirjaga tunnustatakse:

- 1) vallavalitsuse ja valla hallatavate asutuste töötajaid, kes on oma töös saavutanud silmapaistvaid tulemusi või kes on kohusetundlikult ja pikka aega täitnud oma tööülesandeid;
- 2) vallas tegutsevaid isikuid, seltse, ühinguid ja muid kollektiive nende tegevuse eest valla elanikkonna ühistegevuse arendamisel või nende juubelitähtpäevade puhul;
- 3) valla asutusi eriliste saavutuste või nende tegevuse juubelitähtpäevade puhul.

26. aprillil avaldati tänu, tunnustati ning anti Põhja-Sakala vallavanema tänukiri:

Segakoor Ilmatar ja juhendaja Riina Mankin – pühendunud töö ja järjepideva panuse eest valla kultuurielu rikastamisel ning seoses koori 135. aastapäevaga.

Palju õnne tänukirja saajatele!

Aitäh kõige eest! Rõõmu andmisse ja hingerahu südamesse!

Põhja-Sakala Vallavolikogu

24.04.2025

- Ülevaate Põhja-Sakala valla haridusvõrgu analüüsist andis abivallavanem Luule Tiirmaa.
 - Ülevaate noorsootööst andis Suure-Jaani Noortekeskuse juhataja Marlen Silm ja sporditööst spordikorraldaja Raivo Nõmm.
 - Muudeti Põhja-Sakala Vallavolikogu 25.05.2023 määrust nr 48 „Sotsiaalhoolekandeline abi osutamise kord“.
 - Otsustati algatada Põhja-Sakala valla arengukava 2023–2030 muutmise.
 - Otsustati garanteerida 100% valla omandis oleva SA Lõhavere Ravi-ja Hooldekeskuse poolt laenu võtmine parima pakkumise teinud pangast juurdeehituse rajamiseks summas kuni 1 300 000 eurot.
 - Kinnitati Põhja-Sakala valla 2025. a lisaeelarve.
 - Kinnitati korruptsiooni ennetamise kord.
 - Muudeti Põhja-Sakala Vallavolikogu 26.01.2023 määrust nr 38 „Põhja-Sakala valla tunnustamiste kord“.
 - Otsustati anda nõusolek tasuta ja tähtajatu realservituudi seadmiseks juurdepääsuservituudina Kõo küla, Paemurru (katastritunnus 35701:001:0205, registriosa number 8104150, pindala 4287 m², elamumaa 100%), realservituudi ala ca 284 m², Kuusiku ja Saba katastriüksuste igakordse omaniku kasuks ning võõrandada otsustuskorras vallale kuuluv Paemurru kinnisasi eraisikule.
 - Otsustati võõrandada otsustuskorras tasuta AS-ile Põhja-Sakala Haldus vallale kuuluv kinnisasi Võhma linnas Kirsi tn 3b (katastritunnus 61501:001:1393, pindala 1386 m², tootmis-maa 100%) kompostiväljaku laiendamiseks.
 - Lubati vallavalitsusel läbi viia hange „Vastemõisa küla Töökoja tee tolmuvaba katte ehitamine“ mahus kuni 20 000 eurot.
- Info:**
- Kirivere-Kõo kergliiklustee ehitustööde parim pakkuja on valitud.
 - Olustvere Põhikooli rekonstrueerimise hange on välja kuulutatud.
 - Vald omandas notariaalse tehinguga viimase korteri Võhma Kauba tn 2 põlenud kortermajast, pärast registrikandeid saab alustada lammutustööde teostamise ettevalmistamisega.
 - Suure-Jaani koolihoone arhitektide autoriõiguste osas otsustati sõlmida vastav kokkulepe.
 - Võhma Kooli ehitusdeposiidi viivise tasumise osas otsitakse OÜ Kurepaluga kokkulepet.

Põhja-Sakala valla aia- ja haljastus-jäätmete kogumine

Põhja-Sakala vallas on tiheasustus- ja külakeskuse maa-alal asuvatel jäätmevaldajatel võimalik oma kinnistult üle anda aia- ja haljastusjätmeid.

Kogumisringid toimuvad ajavahemikus 1. aprill – 31. oktoober kord kuus. Jäätmed tuleb pakendada kuni 150-liitrisesse, eelistatavalt läbipaistvasse kotti, et kotis olevad jäätmed oleksid hõlpsasti tuvastatavad. Vajadusel saab sobivad kotid osta vedajalt.

Kui aia- ja haljastusjätmete kott sisaldab võõriseid, on jäätmevedajal õigus jätta kott vedamata. Üle saab anda pehmeid haljastusjätmeid (lehed, muru, heki pügamisel tekkinud oksad, taimed jms).

Teenuse saamiseks tuleb esitada tellimus välja toodud tingimustel. Tellimust saab esitada telefoni teel 435 5025 või e-kirjaga viljandi@keskkonnateenused.ee.

Tellimuse esitamisel tuleb teada anda tellimuse aadress, jäätmete ligikaudne maht ehk haljastusjätmete puhul mitu 150-liitrist kotti üle anda soovitakse. Teenuse hind on 0,28 eurot/150 l kott.

Head MTÜ-de ja kogukondade esindajad!

12. MAIL KELL 17.30 VALLAMAJA 2. KORRUSE SAALIS
(LEMBITU PST 42, SUURE-JAANI)

PÕHJA-SAKALA VALLA KÜLADE JA KOGUKONDADE ÜMARLAUD.

Päevakord:

1. Haridusvõrgu analüüsi tutvustus – abivallavanem Luule Tiirmaa.
2. Rahvastik Põhja-Sakala vallas – haridus- ja kultuurispetsialist Tiina Sünter.
3. Ümarlaua teemade kokkuvõte – Maie Arba.
4. Jooksvad küsimused.

Põhja-Sakala Vallavalitsuses

01.04.2025

Sotsiaalküsimustes:

- Alates 01.04.2025 jaguneb Põhja-Sakala vallas eluruumi tagamise teenus kaheks: eluruumi tagamine ilma kõrvalabita ning eluruumi tagamine koos kõrvalabiga (sotsiaalmajutus).

Eluruumi kasutamise eest kehtestati kalendrikuu põhine tasu, millele lisanduvad tegeliku tarbimise alusel kommunaalkulud (sh küttepuude maksumus) vastavalt turuhinnale või hankemenetluse kaudu saadud ostuhinnale.

Eluruumi tagamise teenuse hind koos kõrvalabiga, mida osutab Põhja-Sakala Sotsiaalteenuste Keskus Võhma kogukonnamajas ja Kõpu sotsiaalteenuste keskus, koosneb kolmest osast: eluruumiteenuse tasu, tegeliku tarbimise põhised kommunaalkulud ning kõrvalabi ehk päevateenuse tasu, mis on 100 eurot kuus;

- Hüvitatakse tagasiulatvalt 25.03.2025 valla eelarvest isiku üldhooldusteenuse hoolduskulu vastavalt hooldekodu kehtestatud hoolduskulu komponendile, kuid mitte rohkem kui vallavalitsuse poolt kehtestatud hoolduskulude piirmäär; kohamaksu puudujääva osa ja lisakulud tasuvad vajadusel seadusjärgsed ülalpidajad vastavalt teenuseosutaja poolt esitatud arvele.

Haridus-, kultuuri- ja spordiküsimustes:

- makstakse tegevusreal Huviharidus toetust kolme noore huvitegevusega seotud kulude katteks kokku 497,25 eurot;
- anti nõusolek sulgeda 09.04.2025 kõik valla raamatukogud töötajate koolitusel osalemiseks.

Majandusküsimustes:

- lubatakse Prenton OÜ autojuhil kuni 30.04.2026 siseneda Suure-Jaani linnas liikluskäikide C-kategooria mootorsõiduki, traktori ja liikurmasina liikluse keeld, liikluskäik 313a Veoauto sõidu keeld mõjualasse mootorsõidukiga SCANIA R500, registreerimismärk 555CRT;

- arutati Unakvere külas asuvate Põlluääre ja Põlluveere kinnistute liitmist üheks reaalosaks, korralduse vastuvõtmine lükati edasi;

- anti projekteerimistingimused: 1) Arussaare külas Pilu ja Pillu kinnistutele maakaabelliini ja komplektalajaama liitumise elektrivõrguga ehitusprojekti koostamiseks; 2) Sürgavere külas Suurfarmi kinnistule (katastritunnus 75903:003:0022) puistesöödahoidla ehitusprojekti koostamiseks;

- anti majandusosakonnale luba väljastada ehitusluba Suure-Jaani linnas Nigula tn 18 kinnistul PVC halli lammutamiseks.

Muudes küsimustes:

- kuulati infot tootlust „Kaasava hariduse põhimõtete rakendamise Põhja-Sakala vallas“ rahuldamisest kõrvaltingimusega: enne teostamist kooskõlastada kaldtee/panduse lahendus Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga, et tagatud oleks ligipääs nii ratastooli kui muu liikumisabivahendiga; nõustuti kõrvaltingimusega;
- kuulati SA Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskus juhataja Ene Maateni ülevaadet sihtasutuse 2024. majandusaastast ja kavandavast juurdeehitusest;
- kinnitati vallavalitsuse 2025. a tööplani muudatused.

07.04.2025

Sotsiaalküsimustes:

- määrati alates 01.04.2025 kuni 31.03.2030 isikule hooldaja, kellele makstakse hooldajatoetust 40 eurot kuus, lisaks võtab vallavalitsus kohustuse maksta hooldajatoetuse saaja eest sotsiaalmaksu kuni hooldajatoetuse maksamise lõpuni või kuni ajani, mil isik on sotsiaalmaksuga kaetud;

- suunati kaks abivajajat ööpäevaringsele tugiteenusele, valla eelarvest makstakse teenuse maksumusest puudujääv osa iga-kuuliselt teenuse osutaja poolt esitatud arve alusel;

- lõpetati eluruumi tagamise teenuse osutamine ning teenuse raames sõlmitud sotsiaalelamispinna kasutamise leping üldhooldusteenusele suunduva isikuga;

- hüvitatakse valla eelarvest kolme isiku üldhooldusteenuse hoolduskulu vastavalt hooldekodu kehtestatud hoolduskulu komponendile, kuid mitte rohkem kui vallavalitsuse poolt kehtestatud piirmäär; kohamaksu puudujääva osa ja lisakulud tasuvad kahel isikul seadusjärgsed ülalpidajad ja ühel isikul vald vastavalt teenuseosutaja poolt esitatud arvetele.

Haridus-, kultuuri- ja spordiküsimustes:

- makstakse tegevusreal Huviharidus toetust kahe noore huvitegevusega seotud kulude katteks kokku 200 eurot.

Majandusküsimustes:

- kinnitati ehitise hindamise akt, millega määrati Reegoldi külas Tankla katastriüksusel (katastritunnus 61501:001:0513) asuva tanklahoone hinnaks 100 eurot;
- arutati MTÜ Kõpu Külade Selts pöördumist apteegimaja edasise kasutamise teemal;

- nõustuti Reegoldi külas asuva reformimata Aljapõllu katastriüksuse (61501:001:0629) riigi omandisse jätmisega ning määrati maaüksuse sihtotstarbeks 100% maatulundusmaa;

- nõustuti Taevere külas Sadusaare (katastritunnus 61501:001:0667) maa riigi omandisse jätmisega hoonestusõiguse seadmise eesmärgil ja määrati ehitise teenindamiseks vajaliku maa pindala, katastriüksuse koha-aadress, sihtotstarve ja maa maksustamishind;

- nõustuti Unakvere külas asuvate Põlluääre (katastritunnus 35701:004:1430) ja Põlluveere (katastritunnus 35701:004:1450) liitmisega üheks reaalosaks ning määrati kinnistute liitmisel moodustatavale uuele katastriüksusele koha-aadress ja sihtotstarve;

- nõustuti tähtajatu isikliku kasutusõiguse seadmisega Elekt-rilevi OÜ kasuks tehnovõrgu ehitamiseks ja majandamiseks Suure-Jaani linnas vallale kuuluvale Pärnu tänavale isikliku kasutusõiguse alaga 25 m²;

- anti projekteerimistingimused: 1) Sürgavere külas Suurfarmi kinnistule (katastritunnus 75903:003:0022) piimaveiste laudakompleksi ehitusprojekti koostamiseks ning tunnistati kehtetuks varasemad, vallavalitsuse 04.02.2025 korraldusega nr 2-3/58 antud projekteerimistingimused; 2) Võlli külas Laninga kinnistule (katastritunnus 75901:005:0150) abihoone püstitamise ehitusprojekti koostamiseks;

- kiideti heaks „Põhja-Sakala valla teehoiukava aastateks 2025–2029“ eelnõu, mis avalikustatakse ajavahemikul 15.04.2025 – 28.04.2025 valla veebilehel ja raamatukogudes.

Volikogu eelnõude osas:

- esitati muudatusettepanekud eelnõule 1-4/429 „Korruptsiooni ennetamise kord“;
- arutati ja otsustati saata koostajale tagasi eelnõud:

- 1-4/450 Nõusoleku andmine Nigula 17 hoonestusõiguse võõrandamiseks;

- 1-4/451 Nõusoleku andmine Nigula 13 hoonestusõiguse võõrandamiseks;

- saadeti volikogu menetlusse eelnõud:

- 1-4/452 Põhja-Sakala Vallavolikogu 25.05.2023 määruse nr 48 „Sotsiaalhoolekandeline abi osutamise kord“ muutmise;

- 1-4/453 Garantii andmine laenu võtmiseks;

- 1-4/454 Põhja-Sakala vallale kuuluva kinnistu otsustuskorras võõrandamine, Paemurru Kõo k;

- 1-4/455 Põhja-Sakala vallale kuuluva kinnistu otsustuskorras tasuta võõrandamine, Kirsi tn 3b Võhma;

- 1-4/456 Põhja-Sakala Vallavolikogu 26.01.2023 määruse nr 38 „Põhja-Sakala valla tunnustamiste kord“ muutmise;

- 1-4/457 Nõusoleku andmine rahaliste kohustuste võtmiseks ja riigihanke läbiviimiseks;

- 1-4/458 Põhja-Sakala valla arengukava 2023-2030 muutmise algatamine.

Muudes küsimustes:

- anti nõusolek avaliku ürituse Võhma raudteejaama keadvatrg korraldamiseks raudteeaia (Spordi tn 2) esisel platsil 10.05.2025 kell 11.00–15.00;

- arutati Suure-Jaani koolimaja arhitektuuri autoriõiguste omandamist;

- arutati Suure-Jaani staadionimajale invatualeti kaldtee rajamise tööde rahastamist;

- arutati volikogu otsuse 1-3/279 „Põhja-Sakala Vallavolikogu seisukoha kujundamine ja Põhja-Sakala Vallavalitsusele ülesande andmine“ täitmise käiku.

15.04.2025

Sotsiaalküsimustes:

- lõpetati eluruumi tagamise teenuse osutamine ning teenuse raames sõlmitud sotsiaalelamispinna kasutamise leping üldhooldusteenusele suunduva isikuga;

- hüvitatakse valla eelarvest kahe isiku üldhooldusteenuse hoolduskulu vastavalt hooldekodu kehtestatud hoolduskulu komponendile, kuid mitte rohkem kui vallavalitsuse poolt kehtestatud piirmäär; kohamaksu puudujääva osa ja lisakulud tasuvad ühel isikul seadusjärgsed ülalpidajad ja ühel isikul vald vastavalt teenuseosutaja poolt esitatud arvetele.

Haridus-, kultuuri- ja spordiküsimustes:

- makstakse tegevusreal Huviharidus toetust nelja noore huvitegevusega seotud kulude katteks kokku 484,55 eurot;

- anti tegevusluba projektlaagri korraldamiseks: 1) mittetulundusühingule OleLukoe 14.07.2025 – 18.08.2025 Lahmuse koolis; 2) Tallinna Võrkpallikoolile 30.06.2025 – 27.07.2025 Suure-Jaani koolis;

- anti nõusolek avaliku ürituse pidamiseks: 1) MTÜ-le Kõpu Külade Selts, kodukohvik Apteegimaja õues ja toas 20.04.2025 kell 11–16; 2) Suure-Jaani Tervisekojale, Kõo-Pilistvere Jüriöö teatejooks 23.04.2025 kell 17–19;

- nõustuti Võhma Kooli direktori Kristel Vahtra töölepingu lõpetamisega;

- ekspert hinnangust lähtuvalt otsustati jätta vaidlustamata Töövaidluskomisjoni otsus Suure-Jaani Tervisekoja töötajale hüvitise maksmiseks.

- ekspert hinnangust lähtuvalt otsustati jätta vaidlustamata Töövaidluskomisjoni otsus Suure-Jaani Tervisekoja töötajale hüvitise maksmiseks.

Majandusküsimustes:

- arutati MTÜ Pilistvere Külaseltsi soovi Pilistvere Rahvamajas baariruumi rentimiseks;

- nõustuti Võhmassaare külas Lubjaahju katastriüksuse (katastritunnus 75902:001:0351) jagamisega ja määrati jagamisel moodustatavatele uutele katastriüksustele koha-aadress ja sihtotstarve;

- muudeti katastriüksuste koha-aadressi: 1) Suure-Jaani linnas Ringpuistee T4 asemele Oja tänav T1 ja Ringpuistee T5 asemele Oja tänav T2; 2) Munsu külas Munsu tee 2 asemele Vahtra tee 2, Munsu tee 3 asemele Munsu tee 2, Munsu tee T1 asemele Vahtra tee, Munsu tee 1 asemele Vahtra tee 1, Munsu tee 4 asemele Vahtra tee 4, Munsu (kü 75903:002:0222) asemele Munsu tee 3;

- kiideti heaks hajaasustuse programmist Riissaare külas Riissaare kinnistule kanalisatsioonisüsteemi rajamiseks toetuse saaja projekti aruanne koos täitmise eelarvega;

- tunnustati pakkumiste puudumise tõttu nurjunuks enam-pakkumised:

- 1) Kõidama külas Puhkeala kinnistu (katastritunnus 75903:001:0052, pindala 72103 m²) müümiseks, uus elektrooniline

Põhja-Sakala Vallavalitsuses

enampakkumine viikse läbi alghinnaga 145 800 eurot;

2) Sürgavere külas Õpetajate katastriüksusel (katastritunnus 75903:003:0041, pindala 8563 m²) asuva 4 korteriga korterelamus korteriomandite 1, 3 ja 4 koos võõrandamiseks, uus elektrooniline enampakkumine viiakse läbi alghinnaga 9841,50 eurot;

- viiakse läbi elektroonilised enampakkumised:

1) Võhma linnas Kalevi tn 2 asuvas 60 korteriga korterelamus korteriomandite 47 ja 48 koos võõrandamiseks alghinnaga 19 000 eurot; enampakkumise pikkus on 21 kalendripäeva alates oksjoniportaalis ilmunisest, pakkumise samm 200 eurot, tagatisraha 1900 eurot, osavõtutasu 50 eurot;

2) Kõpu alevikus Välja (katastritunnus 61501:001:1320, pindala 40193 m², maatulundusmaa 100%) kinnistu võõrandamiseks alghinnaga 16 000 eurot; enampakkumise pikkus on 21 kalendripäeva alates oksjoniportaalis ilmunisest, pakkumise samm 200 eurot, tagatisraha 1600 eurot, osavõtutasu 100 eurot;

3) Kõpu alevikus puidutöökojaga Raja (katastritunnus 61501:001:1317, pindala 3356 m², tootmismaa 100%) kinnistu võõrandamiseks alghinnaga 7000 eurot; enampakkumise pikkus on 21 kalendripäeva alates oksjoniportaalis ilmunisest, pakkumise samm 200 eurot; tagatisraha 700 eurot, osavõtutasu 50 eurot;

• muudeti vallavalitsuse 25.03.2025 korraldust nr 2-3/187 „Sundvalduse seadmine Pilistvere külas Muga tee nr 6151017 avalikuks kasutamiseks“;

• anti majandusosakonnale luba väljastada ehitusluba Pärakülas Pärnu tn 31 kinnistule puurkaevu rajamiseks;

- eraldati reservfondist:

1) 39 518,30 eurot ehitustööde teostamisel vallale deposiiti kantud raha tagastamiseks Kurepalu OÜ-le, raamatupidamises kantakse kulu Võhma kooli reale;

2) 12 468,40 eurot Võhma lasteaiale Mänguveski soojasõlme remonttöödeks ja ATS süsteemi ning valvesüsteemi ümberehituseks.

17.04.2025

• otsustati saata volikogu menetlusse eelnõu nr 1-4/459 „Põhja-Sakala valla 2025. a lisaeelarve“.

Olustvere Põhikooli energiatõhususe töödeks koos võimalike kaasuvate töödega on eelarvesse planeeritud 1 630 000 eurot. Hanked tulemusena on selgunud lisavajadus täiendavateks vahenditeks 450 000 eurot, seega koostati volikogule lisaeelarve eelnõu, mille alusel on planeeritud suurendada laenu võtmist 250 000 euro võrra ning lisatud tulumaksu laekumisse 200 000 eurot. Käesoleva aasta esimese kolme kuuga on olnud tulumaksu ülelaekumine võrreldes koostatud eelarvega veidi üle 100 000 euro.

22.04.2025

Sotsiaalküsimustes:

• üldhooldusteenusele suundumise tõttu lõpetatakse isikule seatud hooldus ja hooldamise eest hooldajatoetuse maksmine alates 01.05.2025;

• hüvitatakse valla eelarvest kahe isiku üldhooldusteenuse hoolduskulu vastavalt hooldekodu kehtestatud hoolduskulu komponendile, kuid mitte rohkem kui vallavalitsuse poolt kehtestatud piirmäär; kohamaksu puudujääva osa ja lisakulud tasuvad seadusjärgsed ülalpidajad vastavalt teenuseosutaja poolt esitatud arvetele.

Haridus-, kultuuri- ja spordiküsimustes:

• makstakse tegevusrealt Huviharidus toetust kolme noore huvitegevusega seotud kulude katteks kokku 351,69 eurot;

• arutati Viljandimaa Omavalitsuste Liidu taotlust, millega soovitakse toetust Viljandi Abipolitseinikud MTÜ ja Viljandi politseijaoskonna koostöös kogukondliku ürituse V.Õ.M.M. läbiviimiseks Viljandi linnas, otsustati toetada valla meenetega kuni 150 euro ulatuses.

Majandusküsimustes:

• tutvuti Kõpu apteegihoonega;

• nõustuti Ängi külas asuvate Sassi-Jaani, Lohu ja Matsi katastriüksuste piiride muutmise (k.a. teemaa kinnistu eraldamisega) ja määrati tekkivatele katastriüksustele koha-aadressid ja sihtotstarbed;

• anti nõusolek tähtjatu isikliku kasutusõiguse seadmiseks Elektrilevi OÜ kasuks vallale kuuluvale kinnisasjale tehnovõrgu ehitamiseks ja majandamiseks aadressil Kõpu alevik, Tipu tänava katastriüksus, tunnus 36001:001:0052, sihtotstarve 100% transpordimaa, isikliku kasutusõiguse ala 95 m²;

• anti majandusosakonnale luba väljastada ehitusluba Võlli külas Õunapuuaija kinnistul asuva elamu-rehi-lauda lammutamiseks;

• arutati Unakvere küla tuuleenergeetika eriplaneeringu avalikul väljapanekul esitatud arvamus ja kujundati nende osas vallavalitsuse seisukohad;

• otsustati teeolude paranemise tõttu lõpetada 25.04.2025 valla avalikult kasutatavatel kohalikel teedel ajutine liikluspiirang sõidukitele, mille registrimass ületab 8 tonni;

• anti projekteerimistingimused Jälevere külas Linnu kinnistul elamu laiendamise ehitusprojekti koostamiseks;

• kinnitati teedeehituse omanikujärelevalve hinnapäringu tulemused, parim pakkuja tolmuvabade katete ehituse osas on Viastark OÜ (16104233), kelle pakkumuse kogumaksumus ilma käibemaksuta on 2000,00 eurot; parim pakkuja Müüri tn kergliikustee ehituse järelevalve osas OÜ Tarindiprof (12721147), kelle pakkumuse kogumaksumus ilma käibemaksuta on 1195,60 eurot;

• arutati Suure-Jaani kooli arhitektuuri autoriõiguste omandamist ja otsustati sõlmida vastav kokkulepe.

Info:

• 21.04 tutvustas koostaja haridusvõrgu analüüsi tulemit vallavolikogu liikmetele ja hariduskomisjoni liikmetele. Analüüs on avalikustatud valla veebilehel;

• 22.04 omandas vald notariaalse tehinguga viimase korteri Võhma põlenud majast, aadressil Kauba tn 2. Lammutusprojekt on sisuliselt valmis, vaja välja anda lammutusluba ja hankida lammutamine;

• 23.04 arutatakse eelarve- ja majanduskomisjonis, kas nõustuda Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuse laiendamisel garantii andmisega;

• Suure-Jaani Tervisekoja juhataja Indrek Palu andis ülevaate Tervisekoja ja endise töötaja vahelise töövaidluse asjaoludest. Lisaks andis I. Palu ülevaate Tervisekoja I kvartali tulemustest.

29.04.2025

Haridus-, kultuuri- ja spordiküsimustes:

• anti tegevusluba Rae noortekeskusele projektlaagri „Rae Õpilasmaleva välisvahetus Vanaõue Puhkekeskuses“ korraldamiseks 25.06.–06.07.2025;

• makstakse tegevusrealt Huviharidus toetust kahe noore huvitegevusega seotud kulude katteks kokku 269,40 eurot;

• kehtestati vallas 2025. a suvel korraldatavate laste suvelaagrite osalustasud:

puhkelaaager „Mürsikud“ 70 eurot;

töölaager „Noortelt noortele“ 20 eurot;

„Segasumma suvelaager“ 35 eurot;

seikluslaager „Tean, et suudan“ 80 eurot;

puhkelaaager „Kõpu krapsakad“ 45 eurot.

Majandusküsimustes:

• seatakse sundvaldus valla kasuks Navesti külas asuva Navesti-Taevere tee nr 7590006 avalikuks kasutamiseks Ulpe kinnistul teelõigul km 0,509–0,708 199 m osas;

- avalikustatakse eelnõud sundvalduse seadmiseks:

1) Vastemõisa külas teede Völaküla ring nr 8700154, Veski nr 8700155 ja Völaküla laudad nr 8700156 lõikude avalikuks kasutamiseks;

2) Põhjaka külas teede Põhjaka–Kolgioja nr 7590015 ja Ojakalda nr 7590015 lõikude avalikuks kasutamiseks;

• avalikustatakse eelnõu teedele kohanime ja teeregistri numbri määramiseks ning ruumikuju kehtestamiseks:

1) Kirivere külas katastriüksusel Mändla tee asuvale teele;

2) Arjadi külas katastriüksusel Kuivati tee asuvale teele;

3) Sürgavere külas katastriüksustel Luige tee ja Reisi tee asuvatele teedele;

4) Munsu külas katastriüksusel Munsu tee T2, Munsu tee T3 ja Munsu tee T1 asuvatele teedele;

5) Suure-Jaani linnas katastriüksusel Ringpuiestee T4 ja Ringpuiestee T5 asuvatele teedele;

6) Kobruvere külas katastriüksusel Kruusaaugu tee asuvale teele;

7) Pärakülas katastriüksusel Pärnu tn 35a asuvale teele;

8) Reegoldi külas katastriüksusel Kaalukoja tee ja Saare tee asuvatele teedele;

9) Tääksi külas katastriüksusel Orumäe tee asuvale teele;

10) Navesti külas katastriüksusel Pargi tee asuvale teele;

11) Võhma linnas katastriüksusel Sepa tn J1 asuvale teele;

12) Olustvere alevikus katastriüksusel Jaamaküla tee T1 asuvale teele;

• nõustutakse Kärevere külas katastriüksuse jagamisega ja määratakse jagamisel moodustatavatele uutele katastriüksustele koha-aadress ja sihtotstarve;

• lihthankel „Kirivere–Kõo kergliiklustee valgustuse projekteerimine ja ehitus“ tunnistatakse edukaks OÜ ELTAM (10533430) pakkumus maksumusega 41 580,14 eurot, millele lisandub käibemaks, ja sõlmitakse osahinguga hankeleping;

• korraldatakse avatud hankemenetlusega riigihange „Kõpu kergliiklustee valgustuse projekteerimine ja ehitus“, kinnitati hanke alusdokumendid ja moodustati hankemenetluse toimingute läbiviimiseks komisjon;

• riigihankel „Olustvere koolihoone energiatõhususe ehitustööd“ (viitenumber 292316) tunnistati edukaks osahingute Dreibau (11369346) ja Arens Ehitustööd (11906991) ühispakkumus maksumusega 1 573 835,00 eurot, millele lisandub käibemaks; hankeleping sõlmitakse peapakkuja Dreibau OÜ-ga;

- anti majandusosakonnale luba väljastada ehitusload:

1) Ängi külas Kraavi kinnistule elamu laiendamiseks üle 33% ja rekonstrueerimiseks;

2) Vastemõisa külas Pardilohu kinnistule päikeseelektrijaama rajamiseks;

3) Võhma linnas Tallinna 43a kinnistul asuva elamu-kuur-pesuköögi lammutamiseks;

4) Võhma linnas Kauba tn 2 kinnistul asuvate elamu (10-krt), kuuri ja kuuri lammutamiseks;

5) Kõo külas Kirivere kooli kinnistul koolimaja ümberehitamiseks ja laiendamiseks.

Muudes küsimustes:

• tutvuti Kurepalu OÜ kompromissi ettepanekuga ja nõustuti sellega;

• arutati Kõo külas Kõo 4 ja Kõo 5 kortermajade juures oleva parkla korrastamist;

• arutati koolipäeva alguse kellaaaja muutmist ja kujundati vallavalitsuse seisukoht;

• arutati Kõpu koolist lasteaeda toidu transportimise lahendust;

• otsustati korraldada Unakvere tuulepargi eriplaneeringu täiendav avalik arutelu Tääksi koolimajas.

Info:

• Järgmised vallavalitsuse istungid: 06.05 kell 13, 13.05 kell 13.

Omavalitsused harjutasid kriiside lahendamist

FOTO: IVO KRALLE

23.–24. aprillil toimus üleriigiline kohalike omavalitsuste kriisiõppus „Kevadmurd 2025“, kus 72 kohalikku omavalitsust harjutasid koos elutähtsate teenuste osutajatega läbi, kuidas kriisiolukorras tagada inimestele eluks vajalikud teenused. Õppuse eesmärk oli tõsta nii omavalitsuste kui ka teenusepakkujate kriisivalmidust.

Kevadmurrul harjutati seitsmepäevast elektrikatkestust ja sellega kaasnevaid kriise, nagu sabotaažid, küberrünnakud ja ilmastikumõjud. Päästeamet pakkus stsenaariume, mida omavalitsused lahendasid nii lauaõppustel kui ka välitegevustes. „Õppuse eesmärk oli testida kohalike kriisimeeskondade valmisolekut ja kriisiplaanide toimivust,“ ütles Päästeameti elanikkonnakaitse nõunik ja õppuse peakorraldaja Jako Vernik. „Mitmekesiste olukordade lahendamine annab hea võimaluse kriisijuhtimise harjutamiseks. Soovime edaspidi sellist suurõppust korraldada iga kahe aasta tagant.“

Eesmärk oli aidata omavalitsustel paremini valmistuda kriisideks, mis mõjutavad elutähtsaid teenuseid nagu kaugküte, vesi, kanalisatsioon, teehooldus, haridus- ja sotsiaalvaldkond. Samuti harjutati, kuidas jätkata teenuste osutamist ja teavitada elanikke ka siis, kui puudub elekter ja side. Näiteks testiti kerksuskeskuste avamist ja abivajavate inimeste toetamist külma korral.

2023. aastal toimus üleriiklik omavalitsuste kriisiõppus „79 särtsu“, kus Päästeameti eestvedamisel harjutati kuni 72-tunniseks elektrikatkestuseks valmisolekut.

Kohalikud omavalitsuste korraldada on lisaks endi poolt pakutavatele teenustele ka kolme elutähtsat teenust, milleks on vee- ja kanalisatsiooniteenus, kaugküte ja kohalike teede sõidatavuse tagamine.

Teed saavad mustkatte

Põhja-Sakala Vallavalitsus allkirjastas 11. aprillil lepingu Sakala Teed OÜ-ga mustkatte rajamiseks 2025. aastal kolmele valla teele ja tänavale. Sõlmitud leping hõlmab mustkatte rajamist Suure-Jaani linnas Rohelisele tänavale 130 meetrisele lõigule ja Paaksima külas Saare teele 1,9 km lõigul, mõlemad teed saavad kogu pikkuses mustkatte. Kolmandana rajatakse mustkate Serukülas samanimelisele teele 1,9 km lõigul, ehk kogu tänaseks järgi jäänud kruusatee osale. Sellega saab bussiringina kasutatav Laane külast läbi Seruküla Kõpu kooli juurde tulev kogu tee tolmuvaba katte. Tööde tähtaeg on 31. august, tööd lähevad maksma koos 5% reserviga ca 160 tuhat eurot.

Aprillikuu volikogust saime loa mustkatte rajamiseks ka Vastemõisas Töökoja teele, et asulast saaks mugavamalt ja ohutumalt uude rajatud Coop'i poodi.

FOTO: MARKO REIMANN

Vallavanema veerg

Olulised otsused ja edasiminekid valla arengus

Vallavolikogu andis aprillikuu istungil rohelise tule **Olustvere Põhikooli koolihoone energiatõhususe ehitustöödele**. Vallavalitsus esitas eelmise aasta alguses toetuse saamiseks taotluse, mille Riigi Tugiteenuste Keskus heaks kiitis ja lubas toetust peaaegu üks miljon eurot. Aprillikuu volikogu istungiks oli teostatud projekteerimine, välja antud ehitusluba ja korraldatud ehitustööde hange.

Ehitushankel osales neli pakkujat, võitjaks osutus kohalik ettevõtte Dreibau OÜ. Ehitustööd peavad olema lõpetatud oktoobri lõpuks.

Soovin jõudu ehitajale ja tänan vallavolikogu liikmeid kindlameelsuse eest, kes olenemata volinik Priit Toobali suurele vastutõele ca 1,5 aasta jooksul ei lasknud oma meelsust muuta Olustvere koolihoone korraldada tegemise osas.

Olustvere kool on täna õpilaste arvu poolest suuruselt teine kool vallas ning usume, et sealsed õpilased väärivad õppimist toetavaid ruume ning seetõttu tuleb taolisi projekte, kust võimalik raha hankida, kirjutada, mitte kirjutamata jätta.

Kergtee saab vajaliku valgustuse

Aprillis korraldas vallavalitsus ehitus-projekterimishanke Kõo-Kirivere kergtee valgustuse rajamiseks. Hankel osales viis pakkujat, parimaks osutus Eltam OÜ, kes tegi pakkumuse ca 18 tuhat alla esialgu prognoositud hinnast. Valgustus peab saama rajatud selle aasta lõpuks.

Kirivere kooli juures on projekteerimistööd lõppemas ja loodame ehitushankea alustada maikuu, et saaks sügisel lasteaias, noortekeskuses ja raamatukogu kooli juurde ümber kolida.

Töökoja tee saab mustkatte

Aprilli volikogu istungil andsid volinikud vallavalitsusele loa sel aastal Vastemõisas korraldada Töökoja teele mustkatte rajamiseks ehitushancke. Eelmisel aastal rajas Viljandi Tarbijate Ühistu Vastemõisas uue COOP kaupluse, koostöös arendajaga osalesime aktiivselt ja ka natuke rahaliselt Suure-Jaani-Viljandi maanteele rajamiseks. Samal ajal sai-

me vallale avalikuks teeks kogu Töökoja tee, millele nüüd volikogu otsus võimaldab mustkatte rajada. Tolmuvaba kate annab võimaluse kõigil Vastemõisa elanikel minna Vastemõisa poodi mööda korralikku teed ilma suurele manteele minemata.

Varemetes hoone saab lõpuks lammutatud

Aprilli lõpus omandas vald viimase korteriomandi Võhmas, Kauba tn 2 asuvas kortermajas, mis on seisnud varemetes alates 30. aprillist 2022 – peaaegu kolm aastat. Vallavolikogu aasta taguse otsuse alusel on vallavalitsus nüüdseks omandanud tasuta kõik korteriomandid. Korterite omandamine on olnud pikk ja keeruline protsess. Suur tänu kinnisvaraspetsialist Bianka Ränkelile ning vallavolikogu liikmetele Ago Vingissarile ja Kuldar Keresele, kes aitasid vallavalitsust mitmete korterite omandamisel. Vallavalitsus väljastas juba hoonete lammutusloa ja korraldab hanke lammutustöödeks, mis saaks tehtud juba sel sügisel.

Korteriomandite omandamise protsessi jooksul

ilmnes mitmeid takistusi, millest olulisim oli seotud omandiküsimustega – nimelt oli jäänud ühise vara puhul pärimine sageli tegemata, kui üks omanikest lahkus. Tänapäevase seadusandluse järgi ei saa omandiõigus automaatselt üle minna; notar peab üles otsima kõik võimalikud pärijad. See võib kaasa tuua olukorra, kus ühe vara omanikke on mitu ning puudub soov või kokkulepe ühise vara haldamiseks.

Seetõttu soovime kõigil oma varaasjad põhjalikult läbi mõelda. Kui tegemist on ühise omandiga ja üks osapooltest lahkub, tuleb kindlasti algtada pärimisprotsess ning ideaalis jõuda selleni, et kinnisvaral tekiks pärimise käigus üks omanik. Nii saab edaspidi vältida mitme omaniku tõttu tekkivaid probleeme.

Lõhaverale antud garantii ei muuda kooli ehitusaega

Volikogu viimase istungi kirgi kütvaim punkt oli Lõhaveri Ravi- ja Hooldekeskusele garantii andmine ehituslaenule. Arenguplaanidest andis pika ja põhjaliku ülevaate asutuse juhataja Ene Maaten, kes oli ette valmistanud slai-

didel ettekande. Pärast küsimuste-vastuste vooru pidas vastukõne volinik Priit Toobal, kes püüdis keelitada volinikke garantiile toetust mitte andma. Mul on hea meel, et volikogu hääleteenamusega võeti otsus vastu, sest meie vananevas ühiskonnas eakate hooldusele saamise mure vaid süveneb, järjekorrad on pikad ning koht kodu lähedal hindamatu väärtusega.

Volikogu andis garantii 1,3 miljonile eurole, mis hakkab kajastuma valla majandusaasta aruandes ja netovõlakooormuse hulgas, kuid kokkulepe on, et laenu koos intressidega peab jääma tasuma vallale kuuluv sihtasutus ise ja kogu see nn koormis vallale on ainult teoreetiline.

Garantii andmisega püüti tekitada elanike hulgas hirmu, et Suure-Jaani kooli ehitus jääb seetõttu tänastest plaanidest hilisemaks. Kinnitan teile, et eelarvestrateegia on läbi arvatud ja Lõhaverale antud garantii ei muuda kooli ehitusaega. Hooldekodude isemajandamiseks vajalik kriitiline klientide arv on pidevalt tõusnud, lähenedes juba 100-le. Lõhaveri laienemine 24

koha võrra, kokku 107 kohale, on strateegiliselt õige ja tulevikku suunatud samm ka ilma toetusmeetdet ootamata, mis võib tulla alles 2029. aastast (eeldatav aeg, kui avanevad 2027 algava EL uue perioodi toetusmeetmed) algaval uuel EL perioodil. Laiendust tegemata tuleks isemajanduse kriitilise piiri tõusu tõttu (voodikohtade arv, mil tasub hooldekodu kasumlikult pidada) hakata kogu vallaelanike arvelt Lõhaverile peale maksma või suureneks kohatasu täna laenuks ja intressideks makstava summaga samas suurusjärgus ning meil poleks hooldekodus rohkem voodikohti, lühemat järjekorda ega lisanduvaid töökohti.

Ilusat kevade jätku!

KAREL TÕLP
vallavanem

Kirivere kooli väitlejad kohtusid koolipidaja esindajatega

KOV esinduse väitlusvägi reas: (vasakult) Tiina, Luule ja Lembo.

31. märtsil said Kirivere Kooli väitlusringi õpilased harukordse kogemuse võrra rikkamaks – koolis toimus arutlev kohtumine koolipidaja esindajatega. Väitluse teema, mille üle argumenteeriti, oli: „Põhja-Sakala vald peaks edukatele põhikooliõpilastele stipendiumi maksma“.

Loosi tahtel jäi teemaga nõustumine koolipidaja esindajate kanda, õpilased aga pidid leidma põhjendusi vastupidise seisukoha toetuseks.

Väitlus oli sisukas ja õpetlik – tänu kõigile, kes kaasa löid! Eriline tänu abivallavanem Luule Tiirmaale, arendus- ja

Väitlusringi säravad tähed: (vasakult) Reinar, Kea ja Lembo.

FOTOD: REIMOND RUUSVÄLI (8. KLASS)

hankespetsialist Lembo Neerotile, haridus- ja kultuurispetsialist Tiina Sinterile ning kohtunikuna debüüdi teinud vallavanem Karel Tõlbile. Tublid olid kõik osalejad, ent sel korral väljusid väitlusest võitjatena Lembe Annus, Reinar Berg ja Kea Kiis. Õpilasi juhendavad õpeta-

jad Gea Annuk ja Heilika Ressar.

Sellised arutelud aitavad noortel arendada kriitilist mõtlemist, eneseväljendusoskust ja julgust avalikult oma seisukohti kaitsta – täname kõiki panustajaid selle väärt kogemuse eest!

Piltuudised

Põhja-Sakala Vallavalitsus ja Kristel Vahtra annavad ühiselt teada, et pooled jõudsid kokkuleppele töösuhte lõpetamises. 20.06.2025 on Kristel Vahtra viimane tööpäev Võhma Kooli, Muusikakooli ja lasteaias Mänguveeski juhina. Selle ajani jätkub asutustes töö tavapäraselt. Kristel Vahtra on aastaid nimetatud asutusi juhtides saanud kogemusi, mis kindlasti toetavad teda edasistes ettevõtmistes. Edu eesootavas! Osapooled on kokku leppinud mitte kommenteerida töösuhte lõpetamise asjaolusid ja tingimusi. Vallavalitsusel on ka seadusandlusest tulenev keeld jagada või kommenteerida töösuhte kui isikuandmetega seotud asjaolusid. Osapooled võivad kinnitada, et töösuhte lõpetamine toimus vastastikuse mõistmise õhkkonnas.

Tartu Ülikooli Sotsiaalteaduste rakendusuuringute keskuse (RAKE) poolt koostatud Põhja-Sakala valla haridusvõrgu analüüs on väga põhjalik ja mahukas dokument. Kindlasti on igale huvilisele soovitus: alustada lugemist algusest ja jõuda analüüsi osa läbimiseni järjekorras. Analüüs on oma olemuselt koostajapoolsete ettepanekute ning kokkuvõtte juurde. Analüüs on mitmekülgne kirjeldus, võimalikud arengud on aga arengukava küsimused. Allan Allik, üks dokumendi koostajatest, ütles selle kohta tabavalt, et analüüsi läbilugemise järgselt peavad otsustajad ise omakeskis jõudma otsuste vajalikkuse ja sisuni. Analüüs, sealhulgas prognoosid, on tõsine lugemine, mis tõi välja ka mõned seni teadmata või teadvustamata kitsaskohad. Täname analüüsi koostajaid!

Parim kaitse kelmuse vastu on kõne lähedasele

„Mul tekkis korraaks kõhklus, aga kuna olin üksi kodus, ei olnud kellegi käest küsida. Tagantjärele mõeldes – kui oleksin lihtsalt tütrele helistanud, poleks see raha kuskile kadunud.“

Selliseid kahetsevaid mõtteid kuuleb veebipolitseinik sageli, sest just üksindus on see, mis paljudel juhtudel kelmidele ukse avab. Inimene ei pruugi kahelda mitte sellepärast, et ta ei oska kahelda – vaid sellepärast, et ei ole kellelegi

helistada, jagada või küsida.

Oleme harjunud iga-päevaselt suhtlema lähedaste, töökaaslaste ja sõpradega sotsiaalmeedias, jagades pilte, muljeid ja uudiseid. Aga kui teemaks on raha, turvalisus või ootamatu olukord, kipume endasse tõmbuma. Tekib kõhklus: „Äkki ma reageerin üle?“ või „Ma ei hakka sellega kedagi tülitama.“ Just sellistel hetkedel on kõige olulisem, et tekiks harjumus rääkida – küsida läheda-

selt, sõbralt, naabrilt või kasvõi kaupluse kassapidajalt, kui keegi teine pole parasjagu läheduses. Jagatud kahtlus võib päästa suurest kahjust.

Pettusi ei suuda ära hoida ükski parool, kui otsuseid tehakse üksi ja vaikides. Nii nagu me arutame kellegagi, millist kodumasinat osta, millist teatrietendust külastada või kuhu maasikapeenar rajada, võiksime ka digikahtluste puhul küsida nõu. Sageli piisab ühest usaldusväärsest

inimesest, kellega enne tegutsemist korraaks läbi rääkida. Samamoodi on igati tervitatav, kui otsustad oma kahtluse korral pöörduda veebipolitseiniku poole.

ELERIN TETSMANN
Viljandimaa
veebipolitseinik

Turvalisus ei ole kellegi teise töö

Liiga sageli eeldame, et keegi teine hoolitseb meie turvalisuse eest – olgu selleks politsei patrull, turvakaamerad või päästeameti kiire reageerimine. Tegelikuses sõltub turvalisus suuresti meist endist ning sellest, kui vastutustundlikult me igapäevaselt käitume – sinu ja minu igapäevastest teadlikest valikutest ja tegudest.

Viimastel aastatel on Eesti elanike turvatunne vähenenud. „Elanike rahulolu uuringu“ andmetel on langustrendis nii see, kui turvaliseks peetakse oma koduümbrust, kui ka see, kui võrd kindlalt tuntakse end pimedas liikudes. Vähenenud on ka nende inimeste osakaal, kes hindavad oma elukeskkonda väga turvaliseks.

Murekohaks info üleküllus

Miks see nii on? Üheks põhjuseks on info üleküllus ja negatiivse sisuga meediakajastused. Iga päev jõuavad inimesteni uudised vägivallajuhtumitest, liiklusõnnetustest või sotsiaalsetest konfliktidest – tihti kaugetes piirkondades, kuid mõju on vahetu. Sotsiaalmeedia võimendab seda tunnet veelgi, tuues esile ka väiksemad vahejuhtumid, mis jätavad mulje, et oht on kõikjal. Inimese turvatunne ei põhine ainult statistikal, vaid ka emotsioonidel ja tajul.

Samuti mõjutavad turvatunnet piirkondlikud

erinevused. Väiksemates kogukondades tunnevad inimesed end turvalisemalt, samas kui suuremates linnades ja tihedama asustusega piirkondades on turvatunne madalam. See võib olla seotud suurema kuritegevuse, anonüümsema elukeskkonna või kehvema infrastruktuuriga.

Veel üks oluline aspekt on liikluskultuur. Kui liikluskäitumine muutub hoolimatuks, kannatavad kõik. Pandeemiajärgne aeg, majanduslik surve ning üldine ärevus kanduvad üle ka liikluskäitumisse. Kiirustamine, agressiivne sõidustiil ja vähenenud sallivus teiste liiklejate suhtes muudavad liiklemise stressirohkeks. Ka liiklusõnnetuste arv on statistiliselt suurenenud. Need trendid näitavad, et turvatunde tõstmiseks on vaja teha ühiselt tööd. Riigi ja omavalitsuste tasandil on võimalik olukorda parandada mitmel moel.

Üksteist tuleb tugvamini toetada

Üheks võimaluseks turvalisuse tõstmisel on tõhustada koostööd politsei ja kohalike omavalitsuste vahel, et suurendada avaliku ruumi ohutust ning ennetada õigusrikkumisi.

Kogukondliku sidususe tugevdamine aitab kujundada turvalisema elukeskkonna, sest üksteist tundvad ja toetavad inimesed märkavad ohtusid kiiremini ning suudavad neile paremini reageerida. Samuti tuleb parendada liikluskul-

tuuri, et tagada ohutus nii jalakäijatele kui ka autojuhtidele.

Olulist rolli turvalisuse parandamisel mängivad maakondlikud turvalisuse nõukogud, mis koondavad omavalitsuste, politsei, päästeameti, ettevõtete ja kogukondade esindajad. Nende eesmärk on analüüsida kohalikke ohte ning töötada välja ennetusmeetmeid. Näiteks kui mõnes piirkonnas sageneb kelmuste arv, saab nõukogu algselt teavituskampaaniaid ja koolitusi, et inimesed oskaksid paremini ohte märgata. Samuti korraldavad nad kriisiõppusi, et harjutada elanike tegutsemist looduskatastroofide, elektrikatkestuste või muude hädaolukordade korral. 2024. aastal keskendusid maakondlikud turvalisuse nõukogud ennetustööle, kriisivalmiduse tõstmisele ja kogukondade teadlikkuse suurendamisele. Koolides ja kogukondades toimusid kriisiõppused, et õpetada inimesi hädaolukorras tegutsema.

Elanikkonna teadlikkuse tõstmine tõstab turvalisust

Lisaks turvalisuse nõukogudele käivitus Siseministeeriumi eestvedamisel 2023. aastal turvalisuse arenguprogramm, mis kestab kuni 2027. aastani ja hõlmab kuueteistkümmet omavalitsust üle Eesti. Tegemist on olulise sammuga, mille eesmärk on tugevdada kohalike omavalitsuste võimekust

turvalisuse valdkonnas ning toetada teadlikumat ja süsteemsemat lähene- mist turvalisuse kavandamisele.

Esimene programmi periood sai hoo sisse 2023. aastal ning selle raames osalevad Tallinn, Elva vald, Saarde vald, Saaremaa vald, Narva, Rapla vald, Kohtla-Järve ja Viljandi. Need omavalitsused on võtnud endale rolli olla teistele teerajajad, arendades koostöös riigi ja kogukondadega uusi lahendusi otsides, mis aitavad kujundada turvalisemat ja sidusamat elukeskkonda.

Turvalisus ei ole midagi, mida märkame alles siis, kui see on kadunud – see on midagi, mida saame iga päev teadlikult hoida ja tugevdada. Elanike teadlikkuse tõstmine, kogukondlike algatuste toetamine ja ennetustegevustesse panustamine on sammud, mis aitavad luua turvalisemat keskkonda. Kui tahame, et meie kodukoht, maakond ja kogu riik oleksid turvalised, peame ka ise sellesse panustama. Kas oled valmis vastutama?

NURMELY MITRAHOVITŠ
Siseministeeriumi korraaitse- ja süüteoametluse osakonna nõunik

Riigi toel õigusabi

HUGO.legal koostöös Justiitsministeeriumiga pakub tasuta õigusabi kõigile Eestis elavatele inimestele, kelle keskmine brutosissetulek on kuni 1200 eurot kuus. Erandiks on lapse õigusi puudutavad perekonnaasjad, mille puhul on sissetuleku piirmäär kuni 2000 eurot. Tasuta õigusabi saab juristiga HUGO esinduses kohtudes, e-posti teel või videosilla vahendusel. Nõustamise aeg tuleb eelnevalt registreerida veebilehel hugo.legal või helistades telefonile 6 880 400. Lisainformatsiooni leiab aadressilt hugo.legal/tasuta-õigusabi/.

Tasuta õigusabi Eesti elanikele

HUGO.legal on koostöös Justiitsministeeriumiga pakunud tasuta õigusabi juba 8 aastat. Selle aja jooksul on teenust kasutanud umbes 70 000 inimest. Tänu riiklikule finantseerimisele on abivajajatele esimesed 2 tundi õigusabi tasuta. Õigusabi saab suuremas maakonnakeskuses kohapeal, e-posti teel või videosilla vahendusel.

Kes saavad tasuta õigusabi?

Tasuta õigusabi saavad kõik Eestis elavad inimesed, kelle keskmine brutosissetulek on kuni 1200 eurot kuus. Erandiks on lapse õigusi puudutavad perekonnaasjad, mille puhul on sissetuleku piirmäär kuni 2000 eurot.

Millises mahus saab tasuta õigusabi?

Tasuta on esimesed kaks nõustamise tundi. Kui sellest jääb väheks, saab juurde veel 3 tundi soodushinnaga 45,75 eurot/tund. Lapse õigusi puudutavates perekonnaasjades osutatakse soodushinnaga õigusabi kuni 10 tundi. Tasuta õigusabi saamiseks tuleb sõlmida kliendileping ja tasuda ühekordne omaosalustasu 5 eurot, mis tagab võimaluse saada soodustingimustel õigusabi kuni kalendriaasta lõpuni. Alaealised on omaosalustasust vabastatud.

Kuidas saab tasuta õigusabi?

Tasuta ja soodustingimustel õigusabi saamiseks tuleb aeg juristi vastuvõtule registreerida veebilehel hugo.legal või helistades telefonile 6 880 400. Valida saab kolme nõustamisvõimaluse vahel – kontoris juristiga kohtudes, videosilla vahendusel või e-posti teel.

Lisainfo saamiseks helistage HUGO telefonile 6 880 400.

RIIGI TOEL ÕIGUSABI
KOOSTÖÖS JUSTIITSMINISTEERIUMIGA

PARIMAD HINNAD

- 2h TASUTA õigusabi (riigi toel)*
- Tasuline õigusabi alates 79€/h

ERINEVAD NÕUSTAMISVIISID

- Kohtumine juristiga
- Video- või telefoninõustamine
- Veebinõustamine e-kirja teel
- Esindamine kohtus ja töövaidluskomisjonis

KOGENUD EKSPERDID

- 65 000+ klienti
- 50+ juristi
- 16 esindust üle Eesti
- 92% klientidest teenusega rahul

BRONEERI TEENUS TÄNA!
WWW.HUGO.LEGAL VÕI 688 0400

*Riigi toel õigusabi saavad kõik Eesti elanikud, kelle keskmine brutosissetulek on kuni 1200€ kuus (kuni 2000€ kuus lapse õigusi puudutavates perekonnaasjades). Maksta tuleb üksnes omaosalusmäär 5€, 2 tasuta tundi. Tähtsustel on võimalik saada isegi 3 nõustamistundi soodushinnaga 45,75€/h (lapse õigusi puudutavates perekonnaasjades kuni 10 soodushinnaga tundi). **Telefoni- ja kiirõigustamist ei pakuta riigi toel teenusena. Tegemist on tasulise teenusega, kus õigusabi saab 1 päeva jooksul.

Diabeedispetsialist selgitas, kuidas 2. tüüpi diabeeti paremini kontrolli all hoida

Eestis mõjutab diabeet ligikaudu 7–8% täiskasvanud elanikkonnast. Valdav osa neist põeb 2. tüüpi diabeeti, millele on küll geneetiline eelsoodumus, aga mis on tervisliku toitumise ja regulaarse liikumisega suuresti kontrollitav.

Diabeedispetsialist ja toitumisterapeut Maarja Randväli selgitas Viljandis toimunud 2. tüüpi diabeedi toimetuleku koolitusel, et haigus tekib siis, kui keha rakud muutuvad insuliini suhtes resistentseks. Insuliini toime nõrgeneb ja vere glükoosi ehk veresuhkru tase tõuseb. Haiguse riskifaktoriteks on pärilikus, ülekaal, kõrge vererõhk ja kolesteroolitase. Tavaliselt tekib haigus üle 45-aastastel inimestel.

Diabeedi diagnoosi ja ravi määrab raviarst, kelleks võib olla nii perearst kui ka endokrinoloog. Viljandimaal elanikel on võimalik saada diabeedialast tuge kohalikust tervisekeskusest. Lisaks jagab Viljandimaal Diabeediselts infot kõigile abivajajatele ning pa-

Glükoosisensor.

FOTO: DEXCOM

kub haiguse põdejatele ühistegevusi ja võimalusi silmaringi avardamiseks erinevatel koolitustel.

Tervislik eluviis aitab hoida veresuhkru optimaalsena

2. tüüpi diabeedi puhul on olulisel kohal tasakaalustatud toitumisharjumuste kujundamine, passiivse elustiili vähendamine ja regulaarne veresuhkru kontrollimine. Diabeeti põdeva inimese toiduvalik peab olema

mitmekülgne ja tasakaalustatud ning õiges vahekorras sisaldama nii süsivesikuid, rasvu kui ka valke. Kiudaineid tuleks tarbida vähemalt 25–35 g päevas. „Kiudainerikkad toiduained aeglustavad süsivesikute imendumist ja glükoosi vabanemist vereringesse, mis aitab stabiliseerida veresuhkru taset,” selgitas Randväli.

Diabeedispetsialist tõi välja Tervise Arengu Instituudi (TAI) loodud toidu koostise andmebaasi, kust on võimalik näha,

mida üks või teine toiduaine sisaldab. Samuti soovitas ta kasutada TAI poolt loodud Nutridata toitumisprogrammi, mis võimaldab pidada tootumise- ja liikumispäevikut. Toitumispäevikut saab kasutada koos glükoosisensoriga – neid kombinatsioonides on hea võimalus hinnata ja analüüsida, millised toidud tõstavad veresuhkru taset.

Väga oluline on ka vähendada istuvat eluviisi, kuna kehaline passiivsus tõstab veresuhkru taset.

Randväli sõnul tuleks teha päevas vähemalt 30 minutit mõõduka intensiivsusega treeningut. „Rasvumine on 2. tüüpi diabeedi puhul samuti üsna tavaline ja diagnoosi saades tuleb sellega kindlasti tegeleda,” toonitas ta. Kehakaalu langetamisel on palju positiivseid mõjusid, näiteks parandab see insuliinitundlikkust, kuna liigne kehakasv põhjustab põletikku, mis mõjutab negatiivselt insuliini toimimist.

Ka vaimse tervise probleemid võivad mõjutada veresuhkru taset ning suurendada riski tüsistuste tekkeks. Randväli pani seetõttu südamele, et ka vaimse tervise muredega peab pöörduma enda raviarsti või õe poole, kes saab vajadusel edasi suunata.

Sensorravi toetab diabeediga toimetulekut

Tugevad veresuhkru kõikumised põhjustavad kahjustusi veresoontes ja närvides. Seetõttu on haiguse ravi eesmärgiks hoida veresuhkru optimaalses vahemikus, et vähendada haiguste

riskitegureid. Selleks, et diabeeti põdevad inimesed mõistaksid, kuidas erinevad tegurid nende veresuhkru mõjutavad, on sensortehnoloogia hea abivahend.

Alates sellest aastast on 2. tüüpi diabeeti põdevatel inimestel, kellel on püsiv insuliinidefitsiit ja raviskeemiga määratud lühitoimeline insuliin, Tervisekassa poolt kompenseeritud pidev glükoosimonitooringu seade. Käsivarrele või kõhule paigaldatud sensor mõõdab veresuhkru taset iga viie minuti tagant ja saadab näidud Bluetooth-ühenduse kaudu nutitelefonile või spetsiaalsesse vastuvõtjasse. Eestis enimkasutatav Dexcom ONE+ seade võimaldab veresuhkru taset ööpäevaringelt reaajas jälgida ning soovi korral jagada oma näitusid ka lähedastega, pakkudes neile suuremat turvatunnet. Glükoosisensoreid saab soodushinnaga osta digiresepti alusel, mille väljastavad endokrinoloogid ja sisearstid.

Vaata, kas on sinu aasta: elupäästvale rinnavähi sõeluuringule on tänavu kutsutud rekordarv naisi

Möödunud aastal osales Viljandimaal rinnavähi sõeluuringul 68% maakonnas kutsutud naistest. Sel korral on rinnavähi sõeluuringu sihtrühm laienenud ning Tervisekassa kutsub rinnavähi sõeluuringule rohkem kui 113 000 Eesti naist vanuses 50–74. Viljandimaalt on kutsutud ligi 4100 naist.

Rinnavähi sõeluuring aitab pahaloomulise kasvaja avastada varakult, mil võimalus terveks saada ja terveks jääda on oluliselt suurem kui hilisemas staadiumis avastatud haiguse korral. Varajases ehk esimeses või teises staadiumis avastatud kasvaja puhul on viis aastat pärast diagnoosi saamist elus enam kui 90 protsenti naistest, sõeluuringu väliselt leitud rinnavähiga naiste puhul on see näitaja aga 74 protsenti.

„Igal aastal aitab sõeluuring päästa sadade naiste elu, sest pahaloomuline kasvaja leitakse regulaarse uuringuga tihti peale enne, kui see hakkab enesetundes märku andma. Meil on väga heal tasemel ravivõimalused ja raviga alustamine algstaadiumis tagab tervenemise,” rõhutas Põhja-Eesti Regionaalhaigla onkoloog dr Riina Kütner sõeluuringul osalemise tähtsust. „Mõistatavalt ei soovi keegi meist mõelda võimalusele haigestuda, kuid kahjuks on rinnavähk endiselt Eesti naistel kõige sagedamini esinev vähivorm. Seepärast, head naised, kui olete sõeluuringule kutsutud, palun kasutage seda võimalust. Paraku võib rinnavähki esineda ka noortel, kuid haigestumise risk tõuseb vanusega, eriti üle 50-aastastel naistel.”

Sel aastal kutsub Tervisekassa rinnavähi sõeluuringule rohkem kui 113 000 Eesti naist vanuses 50–74. Uuring on tasuta nii ravikindlustatud kui ravikindlustamata naistele.

„Aasta-aastalt liigume selles suunas, et sõeluuring oleks järjest enam naised, tänavu kutsume uuringule ka 72-aastaseid naisi. Sihtrühma laienemine on suur samm edasi raskete vähijuhude ennetamisel, kuid kahjuks nägime eelmisel aastal, et 74-aastastest naistest osales sõeluuringul vaid 55 protsenti kutsututest, samal ajal kui 50-aastastest naistest osales 70 protsenti,” ütles Tervisekassa sõeluuringute teenusejuht Maria Suurna, julgustades kõiki uuringule kutsutud naisi

oma tervist kontrollima.

Lisaks soovib Tervisekassa hakata sõeluuringule kutsuma ka nooremaid naisi, kellel on geneetilise eelsoodumuse tõttu suurem risk haigestuda rinnavähki. „Suve alguses katsetatakse geenianalüüsi liikumise korraldust ja suve lõpus algavad koolitused ämmaemandatele, et kõik osapooled oleksid teenuks kaivitamiseks valmis,” täpsustas Suurna.

Mai on rahvusvaheline rinnavähi ennetuse kuu, mille raames juhib Tervisekassa kampaaniaga „Turvavõrk” tähelepanu rinnavähi sõeluuringu osalemise olulisusele. Teavituskampaania keskmisele on toodud pere-, sõprus- ja kogukonnad, kes toetavad üksteist nii elu ilusail kui ka keerulisel hetkil. Rinnavähi sõeluuringus kutsuvad naisi osalema Eesti tuntud ja tunnustatud näitlejannad

Anne Reemann, Piret Kalda ja Epp Eespäev, kelle lähedased on pidanud võitlust erinevate vähivormidega.

„Kui kuskilt ei valuta ja tervisemure endast märku ei anna, kipume oma tervise peale mõtlemist kiire argipäevas tihti tundmatusse tulevikku lükkama. Emade, tütarde, sõbrannade ja kolleegidena on meil aga

võimalus ja isegi lausa kohustus tuletada üksteisele meelde oma tervist kontrollida. Hoolime iseenda ja lähedaste tervisest ning tuletame üksteisele meelde, kui on aeg minna sõeluuringule,” pani Anne Reemann kõigile naistele südamele.

TERVISEKASSA

Kuidas sõeluuringul osaleda?

- Eestis kutsutakse rinnavähi sõeluuringule 50–74-aastaseid naisi iga kahe aasta tagant.
- 2025. aastal on tasuta uuringule kutsutud kõik naised, ka ravikindlustamata, sünniaastatega 1951, 1953, 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973, 1975.
- Sõeluuringul osalemiseks ei pea jääma kutset ootama. Kui kuulud sel aastal sõeluuringu sihtrühma, võid pöörduda otse raviasutuse poole või broneerida aja Terviseportaal.
- Rinnavähi sõeluuringul saab osaleda nii tervishoiuasutuses kui ka mammograafiabussis. Vajalikud kontaktid leiad veebilehelt soeluuring.ee/rinnavahk/.
- Vaata, millal on mammograafiabuss sinu piirkonnas: tervisekassa.ee/mammograafiabussid.

Elanikkonnakaitse nõukogu seob valdkonna ühtseks tervikuks

FOTO: SISEMINISTEERIUM

Aprillis alustas tööd elanikkonnakaitse nõukogu, et koordineerida asutuste vahel elanikkonnakaitse tegevusi ja nende elluviimist.

„Vabariigi Valitsuse seaduse muudatusega on elanikkonnakaitse nüüd antud Siseministeeriumi koordineerida,“ ütles elanikkonnakaitse nõukogu juht, Siseministeeriumi kriisivalmiduse ja elanikkonnakaitse asekanstler Tuuli Räm. „Võtame seda ülesannet tõsiselt ja suure vastutustundega, sest ühiskonna toimimine ka

kõige suuremates kriisides on üheks alustalaks ka kriiside lahendamisel. Kuna elanikkonnakaitse sünnib mitmete asutuste ja ettevõtete koostöös, on elanikkonnakaitse nõukogu kokku kutsutud just selleks, et neist mosaiiktükkidest tervikpilt kokku panna.“

Esimese kohtumise eesmärk oli suunata fookust rollidele elanikkonnakaitse ja arutleda poliitika kujundamisest, tuua osapooled ühte infovälja ning parandada infovahetust regioonidega elanikkonnakaitse teemade ja valu-

punktide osas.

Avaettekandes tõi Siseministeeriumi elanikkonnakaitse osakonna juhataja Hedi Arukase välja, et elanikkonnakaitset tuleb vaadata kui tervikut läbi eri osapoolte rollide ja nende mõistmise. Päästeameti peadirektor Margo Klaos andis ülevaate regionaalsest kriisikordinatsioonist ja kriisireguleerimisest regionaalsel tasandil ning Sisekaitseakadeemia elanikkonnakaitse teadus- ja arenduskeskuse juhataja Tauno Suurkivi tutvustas keskuse tegevust ja eesmäärke.

Elanikkonnakaitse nõukogusse kuuluvad Haridus- ja Teadusministeerium, Justiits- ja Digiministeerium, Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Kultuuriministeerium, Rahandusministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Siseministeerium, Sotsiaalministeerium, Riigikantselei, Häirekeskus, Päästeamet, Sotsiaalkindlustusamet, Terviseamet, Eesti Pank ja Eesti Varude Keskus.

SISEMINISTEERIUM

Kutsume üles saama kriisihoolduspereks – iga laps väärib turvalist kodu ka kõige raskemal hetkel

Sotsiaalkindlustusamet otsib uusi kriisihoolduspereid, et pakkuda ajutist kodusoojust ja hoolt lastele, kes on oma sünniperest eraldatud kriisilukorra tõttu. Täna on Eestis vaid kolm kriisihoolduspere, kuigi vajadus on palju suurem.

Kriisihoolduspere on armastav ja turvaline vahejaam lapse eluteel – koht, kus laps saab taastuda, tunda lähedust ja jätkata võimalusel ka oma tavapärase elu näiteks samas lasteaia või koolis. Just seetõttu on väga oluline, et igas Eesti piirkonnas leiduks vähemalt üks kriisihoolduspere.

Kui tunned, et Sina või Sinu pere võiks pakkuda ühele lapsele tuge rasketel hetkedel, siis loe lisa juuresolevalt plakatilt või Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt: Asendushooldus ja kasu- vanemus | Sotsiaalkindlustusamet. Teenuse eest makstakse ka tasu, mis aitab pere majanduslikult kindlustada.

Aitame koos hoida Eesti laste head käekäiku – sest igal lapsel peab olema kodu, ka siis kui oma pere seda parasjagu pakkuda ei saa.

10 OLULIST ASJA, MIDA TEADA KRIISIHOOLDUSPEREDEST

KRIISIHOOLDUSPERE VANEMANA ON SUL:

- 1 TÄHENDUSRIKAS TÖÖ**
pakkuda kodusoojust ja tuge ajutiselt oma perest eemal olevale lapsele.
- 2 SOTSIAALSED GARANTIID**
ravi- ja pensionikindlustus ning õigus tasustatud puhkusele.
- 3 VALMISOLEKUTASU**
ka siis, kui last parasjagu peres ei viibi, et olla alati valmis lapse vastuvõtmiseks.
- 4 IGAKUINE TASU**
minimaalselt 40 eurot päevas, kui laps on peres.
- 5 TASUTA PÕHJALIK KOOLITUS**
enne kriisihoolduspereks hakkamist, et saada selleks rolliks professionaalne ettevalmistus.
- 6 PIDEV TUGI JA NÕUSTAMINE**
oma valdkonna spetsialistide poolt, sh mentorlus, tugigrupid ja psühholoogiline nõustamine.
- 7 TOETUS LAPSE ISIKLIKE KULUDE KATTEKS**
vähemalt 240 eurot kuus.
- 8 REAALNE VÕIMALUS MUUTA NOORTE INIMESTE ELUSID**
ja tagada lapsele turvalisus ning hool just siis, kui ta seda kõige enam vajab.
- 9 VÄÄRIKAS ROLL KOGUKONNA SÜDAMES**
aidates lastel jääda oma kodukanti, neile tuttavasse keskkonda, lasteaeda ja kooli, et nad ei peaks minema kaugele turvakodusse.
- 10 ELUMUUTEV KOGEVUS**
sest iga laps, keda ajutiselt toetad, toob kaasa rahulolu teadmise, et oled kedagi aidanud.

Uuri palun lisa hoolduspere.ee veebilehelt või helista 655 1666 ning lepi kokku aeg tutvumisvestluseks.

Puugid on taas liikvel: kuidas kaitsta oma lemmikut?

Epp Ülevaino, OÜ Kaitse- ja Terviseamet

• Regulaarne kontroll

Puugirohkel ajal tuleb lemmiklooma karvkate pärast iga jalutuskäiku üle kontrollida ja leitud puugid kiiresti eemaldada.

• Kasuta puugitõrjevahendit

See on efektiivseim viis lemmiklooma kaitsmiseks puukide levitatavate ohtlike haiguste eest. Puukide ennetamiseks koortel, kassidel ja tuhktrutel on võimalik kasutada mitmesuguseid ravimeid. Ravimid erinevad toimeaine, manustamisviisi ja toime kestuse poolest. Saadaval on nii käsimüügiravimeid kui retseptiravimeid, viimaseid saab loomale välja kirjutada loomaarst. Ravimid, mis toimivad puukide vastu, sobivad sageli ka mitmete teiste välis- ja siseparasiitide tõrjeks.

• Ravimi valikul arvesta looma eluviisi

Pane tähele, et mõne puugivastase ravimi kasutamisel ei tohi sellega

ravitud lemmikut lasta ujuma veekogudesse, kuna ravim võib olla toksiline kaladele või teistele vee elavatele olenditele. Vali puugivastane ravim vastavalt sellele, milline on sinu lemmiku elustiil. Tõrjevahenditest saab kasutada näiteks täpilahuseid, ravi- kaelarihmaseid või tablette. Erinevatel ravimvormidel ja toimeainetel on erinevad omadused, sh näiteks toime kestus. Sobiva tõrjevahendi leidmiseks saad pidada nõu loomaarstiga.

• Tutvu põhjalikult ravimi pakendis oleva infolehega või pea nõu spetsialistiga

Enne puugivastase ravimi manustamist oma lemmikloomale tutvu põhjalikult ravimi pakendis oleva infolehega ning veendu, et ravim on Sinu lemmikloomale näidustatud ja ohutu ning oskad seda loomale õigesti manustada. Kahtluse korral pea kindlasti nõu loomaarstiga või apteekriga.

Ka vaksineerimist ei tohi unustada

Vaksineerimine on lihtne ja efektiivne meetod, et kaitsta oma lemmiklooma paljude ohtlike, surmaga lõppevate nakkushaiguste eest.

Looma vaksineerimine on tõhusam ja odavam kui hilisem haiguse ravi. Samuti on vaksineerimine väga palju ohutum kui vaktsiinvälditavate haiguste läbipõdemine. Mõnele vaksineerimisega välditavatele haigustele ravi puudub – näiteks marutaud, millele toimivat ravi ei ole ja millesse haigestumine lõpeb alati surmaga.

Eestis on kohustuslik ainult marutaudivastane vaksineerimine, mida tuleb teha vähemalt iga kahe aasta järel. Teiste haiguste vastu vaksineeritakse loomi omaniku soovil, võttes arvesse konkreetse looma elustiili ja riski haigustekitajatega kokku puutuda.

Ka reisiv loom peab

olema vaksineeritud. Enne välismaale reisimist tuleb varakult välja selgitada sihtriigi nõuded vaksineerimisele – need võivad olla Eestis kehtivatest nõuetest erinevad, samuti peab arvestama, et esmakordsele vaksineerimisele võib järgneda n-ö ooteaeg, mille kestel loomaga veel reisida ei tohi. Näiteks rakendub 21 päeva pikkune ooteaeg esmasel vaksineerimisel marutaudi vastu, aga ka juhul, kui eelmise vaktsiini kehtivus on lõppenud enne järgmist vaksineerimist.

Eriti tähelepanelik tasub olla, kui soovetakse rei-

sida riikidesse, mis ei kuulu Euroopa Liitu – tuleb arvestada, et nendest riikidest Eestisse tagasi pöördumisel tuleb täita nõudeid, mis rakenduvad kolmandatest riikidest Eestisse toodud loomadele. Teatud riikidest tagasi pöördumisel ei piisa ainult kehtivast marutaudivastasest vaksineerimisest, vaid peab olema määratud ka marutaudi antikehade tiiter vastavalt nõuetele.

Oma lemmiklooma vaksineerides kaitsed mitte ainult enda lemmikut, vaid takistad oluliselt ka ohtlike nakkushaiguste levikut!

Kuidas kaitsta oma neljajalgset lemmikut?

Ruka mäesuusalaagri memuaarid noorsootöötajate ja noorte silme läbi

Samal ajal kui Eestit tabas kuumalaine, sõitsime 14 noorega hoopis Põhja-Soome ja võtsime talvest veel viimast, mis võtta annab.

11 aastat järjest oleme me sõprusomavalitsuse Jokioisega lihavõttepühade ajal võtnud suusad/lauad ja sõitnud oma valla 14 noorega Soome. Meil on igal aastal registreerinud noored, kes on ka eelnevatel aastatel käinud, ning on ka neid noori, kes elus esimest korda mäesuuska sõidavad.

Ise võiks öelda juba, et oleme kogenud juhendajad [mina (Tjorven) ja Ann sel korral] ning esimene pool päeva möödus õppemäel kasulike nippide ja harjutamise tähe all. Ilmataat oli ka Põhja-Soomes sel korral väikse vimkaga hakkama saanud ning lund sulatanud nii, et mäe all vesi ojadena jooksis. Lausa nii, et vahepeal oli vaja läbisaamiseks suusad vette pista. Kuid tulihingelisi mäeportlasi see ei heidutanud ning tõstuga üles sõites tervitas meid puhas lumi ja enne lõunat mõnused hooldatud laskumised.

Teatavasti on lihavõttepühad liikuv püha ning sel aastal saime mäel olla tõeliselt mõnusa kevadpäikese ja sooja ilmaga. Kuigi esimene päev sõitsime udus, siis ülejäänud kaks päeva oli päikseline ning üleval sai nautida ka Kuusamo imelisi loodusvaateid. Meenutasin (Tjorven) ise oma esimest Ruka reisi 11 aastat tagasi ja ilm oli esimesel päeval

samuti paksus udus, vihma sadas... Sel korral siis ütlesin kõigile, kes esimesel korral kaasas meiega, et oodake homset, kui pilvitu on, ja te ei jõua ära ahhetada neid kauneid vaateid... – nii oligi!

Meil on siin välja kujunenud noortel erinevad huvid, kuidas mäel päeva veeta. Muidugi suusata-des/lauatades, aga pean silmas just seda, kus ja millega tegeleda, sest Rukas jagub mäenõlvu igale maitsele. Meie noored on siis üldiselt jaotatud „metsasuusatajateks“, „trikisuusatajateks“ ja „rajanautlejateks“.

Ma isiklikult üritasin järgneda neile kõigile. Lihtsalt haagid sappa ja ütled: „Täna ma sõidan teiega“, muidu ju ei pruugigi päeva jooksul kokku saada. No sel korral olid metsas kehvad lood lumega (oli, aga minu jaoks mitte piisavalt), mistõttu ma „metsasuusatajatega“ ei ühinenud. Aga oma viimased julguseriismed kogusin kokku, kui poisid mind *playground*'i kaasa kutsusid, mis kokkuvõttes on trikipark... Oli põnev!

Sel korral oli päris korralik väljakutse suur trikipark, kuhu otsustasin Karliga kaasa minna, et Henry Sildarult autogrammi saada. No Henryt me siiski ei näinud, aga esimest korda seda parki vallutada oli kergelt öeldes adrenaliinirohke. Küll aga õnnestus Henryga kohtuda mõnedel meie poistel ning temaga teha pildid ja videod trikitamisest. See oli neile kindlasti

üks ägedamaid ootamatu elamusi üldse. Soome suusakuurortides on tore asi see, et igal pool on grillimiskohad-lõkkeplatsid ja väikesed katusealused nagu meie RMK lõkkekohad, imelihtne oma lõunapaus grillvorsti süssutades mööda saata – kõht täis, jalad puhunud ning edasi mägesid vallutama.

Noorsootöötaja Ann meenutab reisi nii: „Minul oli see 6. Ruka reis ja nii sooje ja kevadiseid olusid pole enne näinudki. Sellest hoolimata olid kõik noored mega tublid ning pehmed rajad neid ei heidutanud, vaid lisasid isegi vürtsi juurde. Tore on kõrvalt vaadata, kuidas kõik noored naudivad kolme päeva olemist mäel ning õhtul alati bussi jõudes on näod naerul ja tahtmine järgmine päev rajale naasta suur, sest mõned trikid ja rajad tuleks veel kindlasti uuesti sõita. Seekord tundsin isegi, et kolm päeva suusatamist jäi lausa väheks ning mõni lisapäev oleks võinud veel olla. Loodame, et meie vahva traditsioon jätkub, sest selline võimalus noortele on hindamatu ja kindlasti meelde jääv. Juba juuli lõpus kohtume oma Jokiose sõpradega seikluslaagris. Laagris näeme!“

Ka noored kirjutasid oma elamustest ning seda on lausa südantsoojendav lugeda.

Mõned killud kirjapan-dust:

Karmen: Metsas sõidud on alati parimad – Julgen tunnustada, et tõesti on! (Tjorven)

Kohtumine Henry Sildaruga (fotol oranži joepiga).

Grupipilt.

FOTOD: ERAKOGUST

Romet: Olen juba mitmendat aastat siin Rukal, elamus kasvab iga korraga. Rõõm mäele minna on alati olemas ning ei ole võimalustki, et poleks mõtetki mitte mäele minna. Meeldivad mõtted teki-vad siis, kui ärkad ja tead, et tuleb uus mäepäev, kus saad sõpradega ringi trip-pida ja uurida uusi radu.

Karl Mathias: Olen väga õnnelik, et sain sel aastal osaleda Ruka suusareisil. Mulle väga meeldis – tore seltskond ja veel ütleksin, et grillida oli siin väga tore, hea odav viis kõht täis saada ja mäel viibida päev läbi.

Geelyka: Mulle meeldib ka, kui tulevad ootamatud väikesed lumehunnikud, kust saab üle hüpata, lisab veidi põnevust suusatamisele.

Kardo: Mul on hea meel, et sain järjekordse aasta põhjas suusatada. Olen nautinud reisi, aitäh!

Taavi: Väga äge laager, esimene kord. Söögid on head, majutus on hea. Samuti on mega asi, mis meelde jäi, kui rahulikult lauata-des mäel vaatad vasa-kule, paremale või otse, näed seda ilusat Soome looduse vaadet.

Neid tsitaate otse noortelt võikski jääda kirju-

tama siia, sest neid on lausa kaks A4 paberit. Igatahes juhendajatena on meil hea meel, et noored tõesti väärtustavad seda elamust, mis neile on võimaldatud.

Meie oleme tänulikud Jari Mennale, Jokioise valla spordi-ja noortejuhile, kes kõik need aastad on meid Rukasse kutsunud, ning oleme õnnelikud, et saame noortele sellist võimalust pakkuda.

Uute seiklusteni!

TJORVEN SOOMETS
ANN RANDMÄE

Tegus kevad Kõpu põhikoolis

Rakett69 õpihuvilaagri õpilased haikala mängu mängimas.

FOTO: KADRI LINDER

Märts ja aprill möödu-sid Kõpu koolis teiselt ning lisaks igapäevasele õppetööle mahtus kevadkuudesse muid toimetusi nii majas kui väljapool.

4. märtsil toimus 8. klassil koostöös Töötukassaga karjääriinfo loeng. Noored said infot keskkondade kohta, kust

leida materjale edasis-test karjäärivalikutest ja õppimisvõimalustest. 5. märtsil käisid meie kooli õpilased Kiur ja Luule koos emakeeleõpetajaga Viljandis luulepäeval, 19. märtsil aga käisid Karoliina ja Rebeka maakondlikul õigekirjavõistlusel. Märts on ka KÄNGURU

matemaatikavõistluse kuu – sellest võistlusest võttis meie koolist sel korral osa kaheksa 4.-6. klassi õpilast. Märtsi esimesel nädalal külastas kooli 1.-4. klassi Suukool.

13. märtsil käisid 7. klassi tüdrukud Luule, Kerli ja Kättrin koos õpetaja Kätliniga maa-

kondlikul õpilasesindus-te inspiratsiooni üritusel. Hetkel koolis õpilasesindust pole, kuid loodame, et noored said piisavalt inspiratsiooni, et õpilasesindus ka meie koolis käivitada.

18. märtsil oli koolis loovtööde kaitsmine. Seekord kaitses loovtööd 10 õpilast, kes olid valinud väga huvitavad ja enda huvidest lähtuvad projektid.

Päikseline aprilli algus andis võimaluse pargis korrastustöödeks – 3.-4. aprillil aitasid usinad abikäed riisuda lehti ja korjata oksi, samuti sai

koristatud tuulemurdu. Tänu kõigile, kes oma panuse andsid.

7. aprillil osalesid meie kooli 15-aastased riiklikus PISA testis.

Koolivaheajal oli 2.-6. klassi õpilastel võimalus osaleda Rakett69 õpihuvilaagris. 14.-15. aprillil toimunud laagris osales 18 last, neist 5 Kõpu koolist, ülejäänud Viljandi koolidest. Õpilased said meeskonniti lahendada erinevaid ülesandeid, mis panid proovile nii nende nutikuse kui koostöökuse. Päevad möödusid kiirelt ja positiivselt, pausidel nauditi koolipargis

ühismänge ja mõnuleti päikese käes.

Pühadejärgsel nädalal käisid 1.-3. klass Kõpu Peetri kirikus pühadejuttu kuulamas.

22. aprill oli 9. klassi õpilastel eesti keele eksam. Sellel päeval käisid 1.-5. klass Viljandis Sakala keskuses teatris Bullerby lapsi vaatamas. 6.-8. klass aga matkas Kõpu alevikus ja selle ümbruses – neile korraldatud maastikumängus tuli läbida peaaegu 10 kilomeetri pikkune rada ning lahendada 16 erinevat ülesannet.

KADRI LINDER

Avatud uste nädal Suure-Jaani koolis

Suure-Jaani koolis toimub kevadeti tänaseks juba traditsiooniks saanud avatud uste nädal. Avatud uste nädalal ootame endale külla kõiki lapsevanemaid erinevatesse tegevustesse.

Sel õppeaastal oli võimalus tulla sööklasse toitu maitsma. Tasuks tuli lapsevanematel kirjutada toidule tagasiside või teha ettepanekuid. Meie rõõmuks külastas viiel päeval koolisööklad lausa 29 lapsevanemat. Täname neid jagatud mõtete eest. Lapsevanematele koolis pakutav toit maitses.

Pakkusime lapsevanematele võimalust külastada tunde. Eks see selline natuke nostalgiline ja sa-

mas ka huvitav võimalus. Külastati nii oma lapse tunde kui ka huvist hoopis teiste õpetajate tunde. Tunde külastas 21 lapsevanemat, enamuses vaadeldi tunde algklassides.

Korraldasime osaluskohvikut, kus õpilased arutlesid mitmetel kooli ja neid endid mõjutavatel teemadel. Arutleti, mis mõjutab vaimset tervist ning kes ja kuidas kujundab kooli mainet. Kirjutati üles AI kasutamisest tekivad võimalused ja ohud ning juureldi poliitiliste ja ühiskondlike mõjutajate üle koolielule. Leiti, et sotsiaalmeedia kasutamises on mitmeid plusse, kuid sageli ka suured pikad miinused.

Uurisime osaluskohvikus õpilastelt ka seda, millega rahul ollakse.

Toome mõned vastused muutmata kujul:

- meil on võimalus mängida võrkpalli!
- mul on sõpru
- vetsus on enamasti paberit
- õpetajad on vastutulelikud
- koolis on psühholoog
- toit on tasuta
- saab hommikust söömas käia
- kohe on vaheaeg
- koolipäeva pikkused on normaalsed
- koolis on kõik organiseeritud
- ma elan
- hallid eksisteerivad
- soojad ilmad on

- reede on vaba
- mul on küpsiseid
- õpetajad toetavad
- meile on lubatud/pakutud asju, mida soovime
- loovtöö on esitatud õigeaegselt
- loovtöö juhendaja töötas aktiivselt kaasa
- hinded on korras

Lisaks söökla ja tundide külastusele ning osaluskohvikule olid lapsevanemad oodatud ka muusikatunni kontserdile koos Tanja Mihhailovaga ning laadale. Ka neid võimalusi kasutati.

Kohtumiseni koolis!

KATRIN NURK

õppejuht

Võhma kooli kevadised toimetamised

FOTOD: ERAKOGUST

Naljapäev

1. aprillil oli Võhma koolis naljapäev! Koolimajas kehtis traditsiooniline töö- ja koolikoti keeld, mis andis kõigile võimaluse olla loovad ja kanda oma asju hoopis põnevamatel viisidel – ostu- ja aiakärust kassipuuri ja tööriistakohvrini! Iga klass loosis omale värvi või mustri, et üheskoos naljapäeva tähistada. Suurel vahetunnil sai nautida ka lõbusat osavusmängu.

Oli tore päev täis naeru ja loovust!

Muusikatund Tanja ja Mihkliga

3. aprillil toimus Võhma Koolis muusikatund Tanja ja Mihkliga. Kõlasid poplood kodu- ja välismaalt. Harival ja rõõmsameelsel kontserdil räägiti sellest, kuidas lugu saab esitada erinevates stiilides. Eriti põnev ja meeleolukas oli koos publikuga laulu kirjutamine ja selle ühiselt esitamine.

Külas AHHA

11. aprillil külastas Võhma Kooli AHHA teadustea- ter ning koolimaja täitus põnevuse, tossu ja üllatustega!

Füüsika, keemia ja bioloogia said täiesti uue tähenduse – igavad teemad muutusid kaasahaaravateks väljakutseteks, mis ei jätnud kedagi toolile rahulikult istuma!

Etendus tekitas palju elevust ning pani õpilased küsima, avastama ja kaasa elama. Just nii juhtub, kui teadus muutub elavaks ja käegakatsutavaks!

Suur aitäh AHHA keskuse meeskonnale elamus- terohke etenduse eest!

„Aitan lapsi kunsti juurde“ õppekäigud

22. aprillil külastasid 5. ja 6. klassi õpilased projekti „Aitan lapsi kunsti juurde“ toel Tallinnas asuvat Niguliste muuseumi. Seal osalesid nad muuseumitunnis „Niguliste avastusretk“. Muuseumitunni eesmärk oli Niguliste muuseumi arhitektuuri ja näitusekeskonnaga tutvumine. Muuseumi kogu hõlmab kõige silmapaistvamat ja väärtuslikumat osa Eesti kesk- ja varauusaegsest kirikukunstist.

Muuseumitund oli üles ehitatud otsimismänguna, mille käigus uuriti Niguliste hoone erinevaid nurgataguseid ja olulisemaid kunstiteoseid, näiteks Püha Kristoforuse puitskulptuur, altarijetaablid, Hõbedakamber, Bernt Notke maal „Surmatants“. Kui üks eksponaat oli vihje järgi leitud, siis jagas muuseumipedagoog selle kohta ka täiendavaid selgitusi. Leitud eseme juurest saadi ka vihje järgmise kohta. Viimases punktis ootas iga õpilast ka auhind – postkaart.

Muuseumitunni lõpus oli õpilastel võimalus sõita klaasliftiga ajaloolises kirikutornis 50 meetri kõrgusel asuvalle taevakorrusele. Sealt avanes vaade vanalinnale ja Tallinna lahele. Sama teekonna võis aga läbida ka mööda 233 astmega treppi.

7. ja 8. klassi õpilased külastasid „Aitan lapsi kunsti juurde“ programmi raames Kadrioru kunstimuuseumi. Muuseumitunnis tutvusid õpilased lossi rajamise ajaloo korrates ja kinnistades koolitundides õpitut – barokstiili tunnused, Põhjasõja pooled ja tagajärjed, Eesti Vabariigi sünd, aga ka elu-olu varauusaegses Euroopas läbi Madalmaade kunsti peegli.

RIINE ANT

huvijuht

4. klassi õppekäik Suure-Jaani

22. aprillil käis 4. klass õppekäigul Suure-Jaanis. Päev algas ujumisega Suure-Jaani Tervisekojas. Pärast ujumist suunduti Suure-Jaani järve äärde, kus söödi paviljonis lõunat ja nautiti kevadist ilma, mis oli veidi jahe.

Seejärel külastati Suure-Jaani kultuurimaja ja raamatukogu, kus vaadati Põhja-Sakala valla koolide õpilastööde näitust. Suur rõõm oli näha, kuidas laste silmad löid särama, kui nad leidsid näituselt ka oma loomingut. See oli eriline hetk, mis andis palju positiivseid emotsioone ja uhkustunde tehtud töö üle.

KAIRI LEEMENT

4. klassi klassijuhataja

Koostöö rikastab

Rohelise Jõeama Koostöökogu projekt „Koostöö rikastab“ viis 7.-11. aprillini 2025 õppereisile Kirde-Poola 27 huvilist. Meie juhatuse, piirkonna ettevõtjate ja vabaihenduste esindajatega liitusid hea koostööpartneri Mulgimaa Arenduskoja liikmed. Sihtkohaks sai Białowieża rahvuspark – UNESCO maailmapärandi nimistusse kuuluva Euroopa suurima ja vanima metsa biosfäärikaitseala.

Enesestmõistetavalt on selle piirkonna jaoks tähtis säästva turismi arendamine ning meilgi õnnestus seal- sse ürgmetsa taasasustatud euroopa piisoneid oma silmaga vaatama minna. Lisaks imepärase looduse nautimisele külastasime kohalikku Markowy käsitööpruulikoda, mis sai alguse omaniku suurest kirest õlle vastu ja mille toodangut on võimalik Eestistki osta. Etikettidel ilutseb selges eesti keeles: „Hea õlu loodusest“.

Eriti vahva oli aga töötuba, kus kohaliku meistri juhendamisel sealsete kondiitrite au ja uhkust – Marcineki torti valmistama õppisime. Ühe päeva veetsime Podlaasia vojevoodkonna keskuses Białystokis.

Kuna meie valda soovivad Hajnówka kohaliku omavalitsusega pikaajsed koostöösuhted peamiselt kultuuri- ja spordivaldkonnas, kohtus kogu meie reisiseltskond nii Hajnówka linnapea Ireneusz Ro-

man Kiendyse, abilinnapea Barbara Sadowska kui ka spordikeskuse direktori Mirosław Awksentiukiga. Linnapea oli kohtumisel väga rõõmus, et sõprusomavalitsuste koostöösuhted pole katkenud ja Leader tegevusrühmade õppereisi sihiks just Hajnówka valisime. Sealse linnavalitsuse jaoks on linnapea sõnul turismi arendamine oluliseks eesmärgiks ja kuulsime ka spordikeskuse direktorilt, et nad hakkavad haldama peagi valmivat uut majutusasutust, mis sporditurismile võimalused avab. Leidsime ühiselt, et Põhja-Sakala valdavalitsuse ning Hajnówka linnavalitsuse pikaajse hea koostöö tähisena on vaja sõlmida ametlik koostöölepe. Meie vastuvõtjate

sooviks oli suve lõpuks lepingu allkirjastamiseni jõuda. Kultuurivaldkonna abilinnapea Barbara oli aga väga huvitatud tänavuse suure laulu- ja tantsupeo külastamisest ning jääme lootma, et näeme teidagi peagi Eestis.

Lõpuõhtul nautisime Hajnówka kultuurimaja laste ja noorte tantsurühma Przepiórka kõrgetasemelist esinemist.

Lahkusime Poolast väga heade ja soojade mälestustega ning kindla teadmise- ga, et kohtume sõpradega Hajnówkast peagi.

AINO VIINAPUU

Põhja-Sakala vallavolikogu

esimees

Rohelise Jõeama Koostöökogu

juhatuse liige

Hajnówka linnapea, abilinnapea ja spordikeskuse direktoriga.

Hajnówka linnapeale kingitust üle andmas.

FOTOD: RJK

Sürgavere osaleb piloot- programm AB CD

21. aprillil kogunesid osad aktiivsed külaelanikud spordihoone väiksesse saali, et kohtuda esimest korda kahe maakonna vabaihenduste konsultandi Kätrini ja Ingridiga. Nad on läbinud väljaõppe, kus saanud teadmisi ja oskusi kaasaegsest kogukondade arendamisest ehk ressursipõhisest lähenemisest kogukondade arendamisel (Asset-Based Community Development ehk ABCD).

Kuna meie küla on ainukesena Viljandi maakonnast välja valitud selles pilootprogrammis osalema, siis alustasimegi koos ressursipõhist lähenemist praktikas testima.

ABCD lähenemisviisi esimene etapp on kohalike inimeste, organisatsioonide, looduskeskonna, kohaliku pärandi ja teiste ressursside tundmaõppimine. Nii me siis tutvusime kõik uuesti ja panime kirja, kus ja kuidas oleme valmis panustama.

Väga äge oli mänguline harjutus, kus pidime jagama erinevad tegevused ära: kas me saame antud teemaga oma kogukonnas hakkama; teame kedagi, kes saab sellega hakkama või me ei tea kedagi, kes oskab. Lõpptulemuseks saime, et enamike välja pakutud teemadega saame oma kogukonnas hakkama või teame, kelle poolde pöörduda. Hea tunne tekkis, sest meie ümber on olemas tublid, ettevõtlikud, nutikad ja töökad kogukonnaliikmed.

Järgmiseks korra, mis toimub 12. juunil, anti kodutöö – käia lahtiste silmadega külas ringi ja pildistada üles kohti, kus võiks korraldada mõne ürituse. Siinkohal kutsun teid kõiki, Sürgavere küla elanikud, seda ülesannet täitma ja oma tulemusi jagama külaseltsi juhatuse esimehe Liinaga.

Samuti olete oodatud 12.06.2025 kell 18 toimuvale kohtumisele (koht selgub hiljem, jälgige reklaami), et mõelda, kuidas arendada välja uued võimalused, mis panustavad kogukonna heaolusse.

P.S. Igatüki pidi kodust kaasa võtma midagi värsket, mis kohapeal kiirelt ära hakiti ja ühises kausis valmis üks ütle- mata maitsev salat. Aitäh osalejatele, piisavalt nalja sai ka, ning aitäh eestvedajatele! Uute kohtumisteni.

MALLE KUKK

Sürgavere Küla Seltsi juhatuse liige

Täaksi laululind lendas taas – rõõmu ja helisid täis päev noortelt laululindudelt

Lauluvõistluse teadustajad Jaan ja Riin Hiimäe.

Laululinnud.

Lauljaid kuulas žürii (vasakult) Kristin Kaha, Kristiina Kanep ja Aire Levand.

FOTOD: MAARIKA HIIMÄE

3. aprillil toimus Täaksi koolimajas juba kolmandat korda Põhja-Sakala valla 1.-6. klassi laste lauluvõistlus „Täaksi laululind“. Noori laululinde tuli kuulama ja hindama kolmeliikmeline žürii koosseisus: muusikaõpetaja Kristiina Kanep, muusik Kristin Kaha ning Põhja-Sakala valla kultuurikeskuse direktor Aire Levand.

Esimest korda tegutses sel aastal ka heade soovide žürii, kelle julgustavad mõtted ja soojad sõnumid pandi noorte lauljate kingikottidesse –

ikka selleks, et innustada neid muusikaga edasi tegelema.

Kontsert pakkus rohkest erinevaid kõlavärve ja rõõmu. Aitäh teile, tublid noored lauljad!

Žürii tunnustas esinejaid kolme vanuseklassi kaupa järgmiselt:

1.-2. klass:

1. Helen Pärna, Täaksi tegutsemiskoht

2. Lotta Org, Olustvere kool

3. Adeele Vaikla, Olustvere kool

Eripreemia: Emma-Tessa Teearu, Kirivere kool

3.-4. klass:

1. Miia-Liisa Väide, Täaksi tegutsemiskoht

2. Hanna Pärna, Täaksi tegutsemiskoht

3. Tristan Ranc, Täaksi tegutsemiskoht

Eripreemia: Jaana Liiv, Kirivere kool

5.-6. klass:

1. Alissa Kesküla, Suure-Jaani tegutsemiskoht

2. Emma Liisa Riisk, Kirivere kool

3. Laura Liis Rassar, Kirivere kool

Eripreemia: Kert Kerem, Võhma kool

Publiku lemmikud:

• Helen Pärna – Täaksi tegutsemiskoht

• Tristan Ranc – Täaksi tegutsemiskoht

Suur kiitus kõikidele osalejatele! Täname žüriid ja õpetajaid, kes lauljaid juhendasid, ning kõiki abilisid, tänu kellele sai „Täaksi laululind“ taas rõõmsalt tiibu sirutada.

Südamlik tänu ka fotograaf Maarika Hiimäele, Margus Mikkorile ja kõigile, kes panustasid ürituse kordaminekusse!

AIKI PÄRNA

Täaksi kooli vilistlaste kokkutulek
24. mail 2025

Kell 14.00 kontsert-aktus võimalas
Kell 10.00 vilistlaste võrkpalli- võistlused võimalas

Koolimaja on kõigile avatud kuni 19.00
Oksjonil ja kohvikus arveldamine sularahas.

Osalustasu 10 eurot maksta MTÜ Täaksi Villaveski a/a-le EE522200221020079764
Selgituseks lisa „Kool 150“ ja oma kooliaegse nimi!
Lisainfo: Toon Randaru, 505 7395

Suure-Jaani pasunakoor sai 155

11. aprillil tähistas Suure-Jaani puhkpill oma 155. aastapäeva Suure-Jaani kultuurimajas. Vaprad pillimehed ja üks pillinaine, ehk tüdruk, nagu nad hellitavalt omakeskis kutsuvad, rõõmustasid saalitäit publikut tunniajase kontserdiga.

Õnne olid tulnud soovima ansambel Meelespea ja simmanitantsurühm Hilised Õied, kes rõõmustasid sünnipäevalapsi meeleolukate vaheesinemistega.

Kokkutulnutel jätkus ainult kiidusõnu ning häid soovide puhkpillile ja nende juhendajale Rein Vendlale.

Kultuurikeskuse poolt oli sünnipäevalastele kingituseks uhke nokamüts, mida asjaosalised lubasid igal ajal kanda.

Täname kõiki, kes on aastate jooksul panusta-

Pasunakoor.

FOTO: AIRE LEVAND

nud puhkpillimuusika traditsioonide edasikandmisesse Suure-Jaanis.

Suur kummardus Rein Vendla, ilma sinuta me ei saa. Jätkugu sul ikka palju tervist ja jõudu puhkpilli juhendada.

Aitäh, Merike Mikkor Suure-Jaani raamatukogust, ülevaatliku Suure-Jaani puhkpilliajaloo näituse eest.

Aitäh, Marko Reimann, et jäädvustasid selle tore da kontserdi.

Aitäh, Brigitta Allemann, et tegid ise maitstva sünnipäevatordi.

Aitäh, armas publik, kes te aastate jooksul olete puhkpilliorkestrile kaasa elanud.

Kontsert näitas, et rahvakultuur on just see, mis hoiab inimhinge noore-

na olenemata vanusest, tõstab puna palgele ja selja sirgu. Just üheskoos musitseerimine, laulmine ja tantsimine on justkui palsam, mis viib argimured eemale.

Jõudu ja palju tervist, armas pasunakoor!

AIRE LEVAND
Põhja-Sakala
kultuurikeskuse direktor

Ilmatar kinkis publikule imelise kontserdi

Suure-Jaani segakoor Ilmatar koos külaliskoori Tallinna Rotary kooriga.

FOTO: AIRE LEVAND

26. aprilli õhtul andis 135. sünnipäeva pidav Suure-Jaani segakoor Ilmatar koos külaliskoori Tallinna Rotary kooriga suurepärase kontserdi Suure-Jaani kultuurimajas. Saalitäie publiku ees dirigeerisid koore Riina Mankin (Ilmatar) ning Laine Randjärv ja Indrek Umberg (Tallinna Rotary

koor). Klaveril saatis Indrek Umberg, torupillil mängis Mari Meentalo. Nagu ütles koori pikaaegne dirigent Riina Mankin, et igal kollektiivil on kergemaid ja raskemaid aegu. Nüüd, olles ületanud kõik raskused, oli sellist väga emotsionaalset ja ilusat kontserti just koorilauljatele endale

väga vaja. Loodame väga, et väärikas koor sai uue hingamise ning lauluin- nu pikkadeks aastateks. Põhja-Sakala vallavane- ma tänukirja kultuurielu rikastamise ja koorilaulu edasikandmise eest andis üle vallavolikogu esimees Aino Viinapuu. Põhja-Sakala kultuurikeskuse poolt kinkisime igale

kooriliikmele rinnamärgi, mis jäävad kaunistama Ilmatari koori uusi esinemisrõivaid.

Suur kummardus teile, armsad Ilmatari liikmed ja juhendaja Riina Mankin, et te panustate oma aega ja oskusi koorilaulu traditsioonide edasikandmisesse.

Aitäh, Rotary segakoor, Laine Randjärv, Indrek Umberg ja Mari Meentalo, erakordse elamuse eest.

Aitäh, armas publik, kes te kohale tulite. Loodame väga, et see kontsert jääb teile pikaks ajaks meelde.

AIRE LEVAND
Põhja-Sakala
kultuurikeskuse direktor

*Tänu!
Täname Siiri Kivisood uute
esinemisrõivade omistamise eest.
Segakoor Ilmatar*

Piltuudis

Isabel 1. reas paremalt teine ja Triinu-Johanna 2. reas paremalt teine.

FOTO: ERAKOGUST

Aprilli viimasel nädalavahe- tusel toimunud rahvusvahelisel koorifestivalil „Tallinn 2025“ osalesid ka meie valla kaks andekat lauljat, Isabel Palu ja Triinu-Johanna Sepp. Nad saavutasid E STudio tütarlastekoori koosseisus noortekategoorias kõrgeima tunnustuse – I koha! Südamlikud õnnesoovid Isabelile ja Triinu-Johannale suurepärase saavutuse puhul! Sama särava hooga jätkates suunduvad nad suvel esindama Eestit Rahvusvahelisele koorifestivalile Hongkongi. Soovime neile jõudu, inspiratsiooni ja palju edu ka rahvusvahelisel laval!

Vau, milline kontsert!

„Istusin väljas ja vaatasin, et issand, kus autod pööravad muudkui Pilistvere poole. Rahvas ei mahu ära teil sinna!“ saatis Katrin Arussaarest mulle sõnumi. Ja nii oligi. Kui kõik rahvamajas leiduvad toolid olid hõivatud, toodi puukoorist vanad pingid lisaks.

Meil õnnestus ansambli Kaunimate Aastate Vennaskonna kontserdile kokku tuua 55+ vanuses inimesed, kes tõesti aastaid polnud kodust väljas käinud.

Väljavõtte Koksvere MN seltsi projektitaotlusest „Kuna Võrtsjärve Ühenduse Sotsiaalse heaolu meetme eesmärk on, et eakad, erivajadusega ja suure hoolduskoormusega inimesed on tegevuspiirkonnas väärtustatud ühiskonnaliikmed, siis panustab meie projekt strateegia põhieesmärgi täitmisesse. Oma projekti tegevustega panustame inimväärikuse tagamisse, paremasse osalemisse ühiskonnaelus ja sotsiaalse kaasatuse suurendamisse.“

Kontsert oli suurepärase läbilõige ansambli repertuaari paremikust, mis võttis seeniorid huilgama, kaasa laulma ja püsti seistes aplodeerima. Ja peale kontserti inimeste tänu – naljalt ei tulda tänama ja kallistama.

Koostöös peitub jõud – täname südamest Pilistvere rahvamaja perenaist Merle Seppa, Pilistvere külaseltsi ja Pilistvere kohviku perenaissi. Suur tänu kõigile inimestele, kes kontserti kuulama tulid.

ILLE RIISK
Koksvere MNS

Kaunimate Aastate Vennaskonna poisid – valged pintsakud, kuldsed hääled ja lustiga südames! FOTO: ANGELA HÄRM

Pilistvere rahvamaja rõkkas elust ja elevusest. FOTO: ILLE RIISK

Võhma Kool ootab kokkutulekule

2025. aastal saab Võhma Kool 170-aastaseks.

Sel puhul ootame kõiki oma täisealisi vilistlasi ning endiseid ja praeguseid õpetajaid vilistlaste kokkutulekule, mis toimub laupäeval, 23. augustil Võhma koolimajas (Veski 12).

Vilistlaste pidu algab kell 18. Muusikat teevad ansamblid Kondor ja Regatt ning plaate keerutab legendaarne diskor Artur Särkinen. Oodata on erinevaid etteasteid ja palju muud üllatuslikku, mille nägemiseks tuleb lihtsalt kohale tulla. Avatud on baar ning võimalus osta suupisteid ja sooja toitu.

Pidu kestab kella 02.00-ni.

Pilet eelmüügist 35 eurot, kohapeal 45 eurot.

Eelmüük Fientast – Võhma Kooli kokkutulek.

Austatud vilistlane!

Selleks, et muuta see päev kõigile meeldejäävaks, vajame aga ka teie abi.

Oleme loonud võimaluse üritust toetada Fienta piletimüügi keskkonnas. Oleme südamest tänulikud iga toetuse eest, olgu see suur või väike. Teie panus aitab meil pakkuda parimat võimalikku elamust – päeva, mis on täis rõõmsaid taaskohtumisi, ilusaid hetki ja mõnusat muusikat.

Aitäh, et hoolite ja aitate muuta selle sündmuse eriliseks!

Tääksi kool 150-aastane

Lutsu talu, kus asus kunagi Tääksi kool.

Nii see kõik algas

Esimene teadaolev kool Tääksi külas asus Lutsu talus, mis 1868. aastal kolis Toima talu.

1874–1875 ehitati Tääksi Olustvere mõisa Tillu-Reinu talu maale koolihoone, mille materjali suures osas kinkis mõisnik ise. Tema tingimuseks oli, et selle koha peal kestaks Lutteri kool igavesti. Selle eest pidi vald igal aastal maksma mõisale 85 rubla renti kapitali ja protsentide kustutamiseks, millest mõis omakorda andis 60 rubla kahe kooliõpetaja palgaks ja 25 rubla jäi koolilastele kingitusteks. Seoses valdade liitmisega koondati Tillu-Reinule likvideeritud Aimla, Toima ja hiljem veel Võhma küla koolide õpilased.

1875 alustas tööd Olustvere valla Tillu-Reinu vallakool, kus õppis 70 õpilast. Ühekorruselises puust hoones oli kaks klassiruumi, kaks internaadituba (poistele ja tüdrukutele), sahvrid toiduainete hoidmiseks ja esiküljel kaks sissepääsuga esikut.

Pikk sirge hoone oli alguses ilma väljaulatuvate tiibadeta, need ehitati juurde 1886. a. Kool oli kaheklassiline, õpetajateks olid Jaan Moor, kes juhatas enne Aimla kooli, ja Toima talu peremehe vend Peet Suurkask, tema küll

õige lühikest aega, sest suri noorelt.

Õppetöö algas koolis tavaliselt novembris mardipäeval ja lõppes kevadel aprillis jüripäeva paiku, sest talutöö tahtis tegemist.

Koolis kasutas iga õpilane kirjutamiseks oma kivitahvli ja krihvli, kuid oli ka vihkuid. Klassis olid koolipingid. Ühes pingis istus kolm last. Poisid istusid aknapool, tütarlapsed seinapool. Kirjutamisel pidi näpp sirge olema, vastasel korral löödi vastu sõrmi.

Igal aastal korraldas mõis lastele jõulupuu. Seal anti tütarlastele lauluraamatud, poistele testamendid, peale selle käära leiba, sitsiräti, klaas kohvi ja kompekke. Ka küünlad olid mõisa poolt.

1885. aastal algas tuntav Eestimaa ja koolide venestamine. Osa valla dokumente olid venekeelsed, või siis kakskeelsed. Näiteks koolitunnistused.

1886. a 6. märts. Olustvere valla volikogu kuulutab välja Tillu-Reinu koolimaja ringiehitamise kava. Maja saab ette näidatud plaani järgi tehtud. Valla poolt saab ehitusmaterjal antud, peale naelte ja värvi. Maja saab vana maja külge plaani järgi tehtud, üleni laastukatus peale, seinad väljast laudadega

Vana Tillu-Reinu kooli eestvaade. Ees keskel on kaev ja pump, mida alailma parandati.

Kui maa koolimaja ümber oli veel kõle ja paljas.

vooderdatud ja värvitud. Neli treppi selle maja tarvis. kolm treppi nelja postiga, igal katus peal. Üks trepp saab ilma postideta, aga katus tuleb seal kohalt pikem. Uksed saavad kõik tahveluksed, välja arvatud sahvrite uksed, mis on lihtsad. Kahe poolega aknad, topelt, kõik värvitud. Ahjud peavad pottsepalt tehtud saama ja potikividest, korstnad ja pliidad telliskividest. Vana koolimaja võõruks saab peldikuks tehtud, majast eemale kolm jalga, kivist vundamendiga. Peale selle tuleb veel kauba sees teha kuus uut koolilauda, vanad lauad uuesti hõõveldada ja kõik mustaks värvida.

Veel kaks kateedrit (kõnepulti) ja kaks puutahvelt jalgadega – nii nagu vallavanem ette annab. Tööd peavad tehtud saama 18. oktoobriks. Vähempakkumise, mis algas 1300 rublast, võitis 600 rublaga ehitusmeister Mihkel Linde. Oma tööd tundis meister hästi. Koos abilistega ehitasid nad koolimaja selliseks, nagu meie oleme seda harjunud nägema vanadelt piltidelt või osa

meist mäletab hoonet ka oma mälestustes.

1877 muudeti kool 3-klassiliseks, õppekavas oli lugemine, kirjutamine, piiblilugu, katekismus, loodustugu, rehendamise, maateadus ja vene keel.

1880 ostetakse koolile üks pommidega seinakell ja kaks laelampi. Koolimaja parandamiseks kulub 4 rubla, valgustusele ja paberitele 18 rubla.

Volikogu otsustab ühehäälselt teha mõisale ettepaneku kooli kinnitamiseks valla omandisse.

1883 Tillu-Reinu kooli teiseks õpetajaks tuli Jaan Hansen, aastapalgaks 7 rubla.

Koolile ehitatakse rehehoone koos 3-kambrise tarega. Seestpoolt tahutud palkidega, vundament kaks jalga maa peal. Ahjud, pliidad, lõõrid ja korstna teeb meister, samuti ka uksed ja klaasidega aknad. Hinged ja aknaklaasid annab vald. Tööd saab endale puumeister Märt Tupp, tasuks 199 rubla. Koolimaja tulekindlustus on tehtud 400 rublale. Korstnapühkija Mihkel Walt ei taha mitte 3

rubla eest kooli korstnaid pühkida. Mees palub palka juurde – vald annab 50 kopikat lisa. Kooli vana lauda õlgkatus laseb vett läbi. Parandamiseks annavad mõlemad koolmeistrid kahepeale 100 kubu õlgi.

1887 mais on suur tulekahju Ülde külas, mis sai alguse Ole-Hansult poisikese mängimisest lahtise tulega. Tulekahju lõppes Kibakumetsal. Pool küla põles maani maha.

1888 õppis koolis 126 õpilast. Suures osas kõik Olustvere valla lapsed. Iga võõra valla laps, kes Tillu-Reinu koolis käib, peab ülalpidamiseks maksma 1 rubla peара. Maksust on priid need, kelle vanemad on siin vallateenistuses.

1891 jaanuari volikogule sai ette pandud, et Tillu-Reinu koolimajale hädasti tarvis lauda olla ehitada. Volikogu otsustas: Tillu-Reinu koolile kivilaut 10 sülda pikk, 4 sülda lai ja 9 jalga kõrge ehitada. Lauda lagi saab vana lauda seina palkidest, mis selleks veel kõlblikud, päale tehtud. Nimetatud lauda ehituseks saab 100 palki ostetud, mis maksid 46.14, ning müüride ehituseks 40 vakka lupja ostetud. Vallavalitsusele saab kohuseks koos kahe koolimehega kõnesoleva lauda ehituse materjali muretseda, ühtlasi lubatakse ruutkivi sülla vedamise eest 3 rubla tasuda. Kokku läks kivivedu maksma 58.50. Laut peab valmis olema 29. sept 1891.

Töö sai vähempakkumisel 172 rublaga endale Tääksis juba tuntud meister Mihkel Linde. Lauda vastuvõtmisel selgus, et kõik tööd on hästi tehtud, välja arvatud katus, mille tõttu võeti ehitaja palgast maha 5 rubla.

1892 23. oktoober. Kooli juht Jaan Moor teatab valla volikogule, et tema võtab

õpetaja Peet Ihloffi Tillu-Reinule abikoolmeistriks ning maksab temale talve pealt 35 rubla raha palka, annab omaltpoolt prii ülalpidamise ja riided. Kool oli kolmeklassiline, kuid klassiruumi oli koolil kaks. Siis pidi olema üks liitklass. Ilmselt oligi abiõpetaja koolis vaid ühe aasta, sest edaspidi töötas koolis jällegi vaid kaks õpetajat. Arvata võib, et kerge see polnud, sest koolis õppis siiski 100 ja rohkemgi õpilast.

1894. a on vallavanem Hendrik Jürmann.

Valla kulutused koolile:

1. Kahe koolmeistri palk 14 rbl
2. Küttepuudele 22 sülda 88 rbl
3. Kooli valgustuse ja kirjutuse jaoks 25.29
4. Tulekassa maks 6 rbl
5. Koolimaja ostu protsent 85 rbl
6. Adra rahamaks 3.23
7. Dessantiinimaks 4.51
8. Korstna pühkimine, lõõride parandus 5 rbl
9. Laelambi ostmiseks 3.52

1895 annab koolmeister Jaan Hansen volikogule teada, et endine koolmeister Jaan Moor, lahti saanud oma ametist, soovib Hansen Moori käes olnud põllud ja heinamaad oma kätte pruukida võtta. Need põllud, mis seni Hanseni käes olnud, aga anda uuele koolmeistrile. Et maad on võrdsed, siis lubab vald korraldada vahetuse. Jaan aga läheb edasi ja teeb vallale uue ettepaneku võtta oma endised maad vallalt rendile, makstes aastas 100 rubla renti kahes osas. Pölde tuleb pidada neljas väljas.

HILLAR MUTLI

Tääksi kooli vilistlane 1967. a

Järgneb juunikuu ajalehes

LEHOLA
125

Laupäeval, 24. mail,
kell 15.30,
Olustvere lossis
segakoor
Lehola
JUUBELIKONTSERT
Linde ma kuulen

Dirigent Agnes Kurg, klaveril Guldžahon Jussufi, Maali Kukk

Kontsert
ESTRADIORKESTER
JOVIAALI

Euroopa hitte – tule nautima meeleolukat muusikat!
Jokilääni Rahvaülikooli õpilasorkester Joviaali
(Jokioinen, Soome)
külatab sõprusvalda Põhja-Sakalat!

21 MAI, 2025 KLO 19
SUURE-JAANI KULTURIKESKUSES

Address: Ilmatari tn 9, Suure-Jaani,
71503 Viljandi maakond, Eesti.
Telefon: 4371386.

Jokioinen **Jokilääni**
kansalaisopisto

KOKSVERE SELTSIMAJAS
laupäeval, 17. mail

Hooaja lõpupidu kell 12

Muusikat teeb Marko Reimann

Osalustasu 15 €
Palume tulekust teada anda:
Tiina – 5648 2547
Aino – 505 1472

Kokvere
MAANASTE SELTS

Lühiridu spordiradadelt

Eesti veteranide lauatennise meistrivõistlustelt tuli Suure-Jaani klubile üks pronksmedal

30. märtsil toimusid Tallinnas, Kristiine spordihallis Eesti veteranide meistrivõistlused lauatennises.

Suure-Jaani spordiklubi Lehola 2005 liikmetest osales erinevates klassides kokku 7 mängijat.

Kui üksimängudes jäid medalid napilt võitmata, siis meespaarismängu MP70 klassis võitis Andres Uusjärv koos Kalju Kaldaga pronksmedalid.

Osalenud mängijad ja nende kohad:

Reet Kullerkupp – N40 8. koht ja SP40 5.–8. koht

Kaido Veldemann – M40 16. koht

Reino Rass – M40 17. koht

Kalev Sengbusch – M50 4. koht ja MP50 5.–8. koht

Margus Küttis – M50 20. koht

Antti Evert – M55 16. koht

Andres Uusjärv – M75 6. koht ja MP70 3. koht.

Märtsi lõpus toimus Euroopa suurim maadlusturniir Tallinna Open.

Tristan Aleksandrov, kes õpib Suure-Jaani gümnaasiumis, võitis turniirilt oma viienda kulla.

Meie valla noormaadleja Liy-Ann Kiipus saavutas -45 kg IV koha, võites neli matši ja kaotades kaks! Chris-Ian Kiipus saavutas -62 kg 32. koha (kaotas kaks matši). Palju õnne!

Head tööd teeb noortega treener Rain Aleksandrov.

Liy-Ann koos olümpiavõitja Yui Suzakiga Jaapanist.

6. aprillil toimus Viljandimaa maanteejooks 2025, kus selgitati ka Viljandimaa meistrid Karksi-Nuia radadel. Jahe ja tuuline ilm pani jooksjad ikka kõvasti raja peal võitlema.

Naiste arvestuses võitis 5 km distantsi Kätlin Kase ajaga 20.25,2 (maakonna II).

Meeste arvestuses võitis hõbedat 10 km distantsil Mart Vingissar ajaga 36.35,9 (maakonna II).

Meesveteranide arvestuses saavutas 10 km distant-sil Viljo Prantsus IV koha ajaga 46.07,5 (maakonna X koht).

Palju õnne kõigile vapratele!

Põhja-Sakala 45+ meeskond käis 10. aprillil Tallinnas Sõbra spordihoones mängimas BC Tondi 45+ meeskonnaga Eesti meistrivõistluste kolmanda koha peale. Esimene omavaheline mäng oli Suure-Jaani kooli saalis võidetud seisuga 88:82, kus Kristjan Puusild viskas meeskonna eest täpselt pooled punktid. Seega vajati Tallinnast skoori, kus kaotus ei oleks suurem kui viis punkti. Mängueelset soojendust

oodates said meeskonnad jälgida, kuidas olümpia-võitja Tiit Sokk oma hoolealuseid juhendas.

Mäng algas meeskonnale veidi rabedalt, kuid üsna ruttu saadi kaotusseis tasa mängitud. Enamus teisest ja kolmandast veerandajast hoidsid Põhja-Sakala 45+ mehed väikest eduseisu, kuid viimasele veerandajale mindi vastu viigiseisult. Neljanda veerandi alguses tegid võõrustajad kiire 6:0 spurdi, kuid meie mehed ei andnud alla ning Kristjan Puusilla vedamisel jõuti taas viigini. Viik oli tablool ka kümnekond sekundit enne mängu (normaalaja) lõppu. Mõõdaviskelt laua saanuna tormasid vastased kiiresti kiirrännakule ja said kahega ette, mängida jäi veel 3,6 sekundit. Kas teadmatusest või hasardist visatud kaks punkti võttis aga võimaluse lisaajast, mis oleks andnud vastasmeeskonnale uue võimaluse üritada pronksi võita.

Treeneriametit pidanud Hillar Pesti võttis minutilise vaheaja ja ühiselt selgitati kõigile platsile minejatele, et mitte mingil juhul ei tohi mängida viiki, eesmärk on visata kolmest ja püüda võitu. Pall visati lahti vastasmeeskonna poolelt, paar kiiret söötu ja Sven Saare kolmese joone tagant visatud palli lennu ajal käis lõpusireen... ja pall läbis korvirõnga, seisuks 76:77! Vägev emotsioon kogu meeskonnal, mängu võit viimase sekundi viskest ja kogu meeskonnale Eesti meistrivõistluse pronksmedalid.

Ees (vasakult) Hillar Pesti ja Gert Kiiler, tagareas (vasakult) Priit Eensalu, Margus Vinnal, Vahur Roosaar, Karel Tõlp, Argo Kass, Kristjan Puusild (viimases mängus 40 punkti), võiduviske visanud Sven Saar ja Margus Marrandi. Meeskonda esindasid hooaja jooksul veel Lauri Vaher, Taavi Tuul, Toomas Ronk, Janar Roman ja Aivo Maalmeister.

13. aprillil toimus Suure-Jaani kunstmurustaadionil SK Tääksi jalgpalliturniir Kevadkarikas 2025.

Jalgpalliturniiril osales kolm meeskonda. Turniir peeti kaheringilisena – kõik osalejad said omavahel kaks korda mängida, tõestades oma paremust kahe mängus või siis teises mängus oma tulemust parandada.

Turniiri võitis Vastemõisa meeskond koosseisus: Egerd-Meelis Eelmäe, Janno Mikk, Kaspar Koks, Sander Koks, Villu Sepp, Madis Kelk, Tambet Olev, Tanel Olev, Taavi Umal, Olger Vorobjov, Risto Kelk, Timo Tiido.

Teise koha saavutasid SK Noorukid: Ainar Vainaru, Marten Maidla, Kerdo Kiimann, Ainar Kiimann, Denys Hlusakov, Volodymyr Borysov ja Geiro Linnas.

Kolmandale kohale platseerusid FC Kõo jalgpallurid koosseisus: Risto Siimula, Gert Tõruvere, Reiko Sakkias, Marten Uibos, Marten Tõõtsu, Henri Ressar, Gustav Vilk, Reimond Ruusväli, Henry Küttis ja Roberto-Carlos Murdla.

Turniiri parim väravavaht Taavi Umal (Vastemõisa).

Turniiri parim mängija Tanel Olev (Vastemõisa), kes auhinna saanuna andis selle omakorda üle turniiril silma paistnud noorele ning andekale SK Noorukid koosseisu mängija Geiro Linnasele.

Suur tänu SK Tääksi korraldustiimile!

Jüripäeva õhtul toimus 42. Jüriöö teatejooks Kõost Pilstverre

Õhtu algas mudilaste jooksuga, kes said valida 200-meetrise või 300-meetrise distantsi vahel. Rajale läks kokku 32 väikest jooksusõpra.

Teatejooksule anti start veidi enne kella kuute ja kokku startis kuus võistkonda. Võistkonda kuulus 5 poissi ja 5 tüdrukut, teatepulgaks oli tõrvik, mis tuli finišis süüdata.

Mullust esikohta kaitses Suure-Jaani Kergejõustiku-klubi: Carola Kelk, Truude Lillemaa, Carmen Markus, Kättriin Kiisma, Maris Miil, Robert Moorast, Ats Koser, Oliver Org, Markus Aren, Marten Maidla.

Teised olid FC Kõo: Risto Siimula, Ardi Innos, Henry Tanel Küttis, Reinart Berg, Egert Oknov, Lembe Annus, Kirke Maria Raestik, Kätlin Annus, Grete Kommusaar, Lenna Stern.

Kolmandana jõudsid finišisse võistkond Aeglased ja rõõmsad: Stenely Viilip, Birgit Õunap, Getter Tõruvere, Lisell Kaljula, Kea Kiis, Mehis Annus, Rando Ruusväli, Reimond Ruusväli, Trevor Kompus, Rasmus Kukkk.

4. Team Sakala Biathlon: Marta Soo, Simo Kuresoo, Tuule Sereda, Jaan Hiimäe, Leelo Sepp, Uku Sepp, Vivian Aule, Oskar Soo, Simona Brauer, Lennart Soo.

5. Keiti Lohu, Koit Annus, Linda Leis, Emma Liisa Riisk, Teele Teras, Getrin Saar, Mirelle Linnaste, Elisabeth Orr, Ahto Innos, Laura Liis Ressar.

6. Hapukurgi rünnak: Eliise Orav, Stelle Miller, Aada Innos, Marta-Miia Saarits, Kirke Kipper, Aleksander Orr, Kevin Rõuk, Kenert Visnapu, Robert Saar, Reinart Linnaste.

FOTOD: ERAKOGUST

26. aprillil toimusid Mellistes U17 EMV tõstmises. SK Olustvere kõik neli sportlast said kaela medalid:

-49 kg sai hõbemedali Rait Linnu (38+50)

-67 kg sai hõbemedali Romet Ahosepp (50+60)

-73 kg sai pronksmedali Oliver Kaugerand (55+65)

-96 kg sai kuldmedali Timo Dudarev (77+90)

SK Olustvere poisid saavutasid meeskondade arvestuses II koha. Võitis SK Jõud Juniorid ja III koha said SK Mäksa tõstjad,

Hea töö, treener Andres Viksi!

RAIVO NÕMM
sporditöö korraldaja

Soomaa Meierei juures, Kõpus

SOOMAA KEVADLAAT
Tule kogu perega!

PÜHAPÄEV 11.MAI
10-14

ponisõit • kohvik • batuudid
käsitöö • õnneloos • haabja tutvustus
taimed • emadepäeva kontsert

Soomaa Meierei Tipu 1, Kõpu, Viljandimaa
soomaameierei@gmail.com 53479293

Põhja-Sakala kultuurikeskus kutsub
väljasõidule
13.06.2025 Laitse Graniitvillasse

**KALEVI-
PÕEG**
ANDRUS KIVIRÄHK
KARL ROBERT SAAREMÄE

**Teatripilet 34€/30€
Bussisõit 18€**

Buss väljub kell 16 Suure-Jaani keskväljakult

**Piletid tuleb välja osta hiljemalt
19. maiks Suure-Jaani kultuurimajas**

Info ja broneerimine 53321335

**ROHEVAHETUS JA
TAASKASUTUS
SUURE-JAANI
LAULUVÄLJAKUL**

**24. mail 2025
kell 12-14**

Vahetada võib köögiviljataimi, väikeseid
ilupuid ja -põõsaid, suvelilli, püsililli,
ravim- ja maitsetaimi, seemneid, sibulaid,
juurikaid, ka toataimi, korralikku aia- ja
koducaupa.

Rohevahetus on osalustasuta!

Registreerimine ja lisainfo Suure-Jaani Kultuurimajas, tel: 533 21 336

**16. mai kell 19
SUURE-JAANI KULTUURIMAJAS**

Andrus Kivirähk
Köster

Laval: Margus Mankin
Lavastaja: Algis Astmäe

**Pilet 15€ Müügil kohapeal
Sooduspilet 10€ ja Fienta.ee**

**N, 29. mail kell 18
TAEVAMINEMISPÜHA
KONTSERT-PALVUS**

Kõpu Peetri kirikus
N, 29. MAIL KELL 18

Laulab naisansambel Iris
juhatab Tuuliki Jürjo

Sisepääs vaba - tere tulemast!

KEVADE LUMMUSES
31. mail 2025 kell 18 Suure-Jaani kirikus

Urmas Vulp – viiul, oreliduo Hille Poroson ja Tiia Tenno
Kavas: Tobias, Eller, Arro, Mägi, Pärt jt.

Sisepääs: Vaba annetus

Koguduste teated

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Kõpu Peetri kogudus

Jumal on üles läinud rõõmuhoisete saatel, Issand on üles
läinud pasunahäälega. Ps 47:6

R, 11. mail kell 11 armulauaga jumalateenistus.
K, 21. mail kell 12 külatund Puiatu raamatukogus – hooaja
lõpetamine.
R, 25. mail kell 11 armulauaga jumalateenistus.
N, 29. mail kell 11 kirikutund Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuses.
kell 18 taevaminemispüha kontsert-palvus: laulab Viljandi
Jaani koguduse naisansambel Iris, juhatab Tuuliki Jürjo. Sisepääs
vaba!
R, 8. juunil kell 11 1 nelipüha armulauaga jumalateenistus.

Leerikursuse, ristimise ja teiste kiriklike talituste, hingehoiu, kiriku
külastuste ja muu info osas võtke ühendust koguduse õpetajaga.

Koguduse õpetaja Hedi Vilumaa. Info 5348 5573, hedi.vilumaa@eek.ee.
Veebiinfo: www.facebook.com/kopupeetri.

Liikmeannetused ja toetused saab teha kas kirikus või pangas:

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Kõpu Peetri kogudus:

SEB EE161010302004842004 või

Swedbank EE662200221046240412.

Suur tänu annetuste ja toetuste eest!

EELK Kõpu Peetri kogudus, Pärnu mnt 1, Kõpu, Põhja-Sakala vald, 71201 Viljandimaa

Suure-Jaani Johannese kogudus

R, 11. mail kell 14 armulauaga jumalateenistus.
R, 25. mail kell 14 armulauaga jumalateenistus.
N, 29. mail kell 11 kirikutund Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuses.
kell 14 taevaminemispüha palvus.
L, 31. mail kell 18 kontsert „Kevade lummuses“: Urmas Vulp (viilul),
oreliduo Hille Poroson ja Tiia Tenno. Kavas: Tobias, Eller, Arro,
Mägi, Pärt jt. Sisepääs: vaba annetus.
R, 8. juunil kell 14 1 nelipüha armulauaga jumalateenistus.

Leerikursuse, ristimise ja teiste kiriklike talituste, hingehoiu, kiriku külastuste
või muu info osas võtke ühendust õpetajaga!

Koguduse õpetaja Hedi Vilumaa. Info: 5348 5573, hedi.vilumaa@eek.ee.
Veebiinfo: www.facebook.ee/EELK-Suure-Jaani-kogudus

Liikmeannetused ja toetused saab teha kas kirikus või pangas:

EELK Suure-Jaani Johannese kogudus:

SEB EE941010302008924009;

Swedbank EE77220022105865147.

Suur tänu annetuste ja toetuste eest!

EELK Suure-Jaani kogudus, Järve 4, Suure-Jaani, Põhja-Sakala vald, 71503 Viljandimaa

Pilistvere Andrease kogudus

Jumalateenistused toimuvad igal pühapäeval algusega kell 11.
Armulaud on kaetud igal pühapäeval.
Pärast teenistust on kaetud kohvilaud.
Kogudust teenib vikaarvaimulik, preester Andres Aaste.

EELK Pilistvere kogudus tänab kõiki toetajaid ja annetajaid.

Liikmemaksu saab tasuda või annetust teha EELK Pilistvere

Andrease koguduse kontole Swedbank EE692200001120224888

või koguduse kantsleis sularahas.

EELK Pilistvere Andrease kogudus

Pilistvere küla, Põhja-Sakala vald, 70502 Viljandimaa
tel 5383 7971, pilistvere@eek.ee

Kirikuteated

11. mail kell 10 liturgia
25. mail kell 10 liturgia

Dõimalikest muudatustest teavitame sotsiaalmeedias.

Pühakojade restaureerimist saab toetada annetusega.

Coop Pank EE244204278633300206.

Saaja: Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku Suure-Jaani Peeter-Pauli Kogudus.
Preester Roman (Roland) Tõnisson, tel 5349 2534, roman@eoc.ee

FOTO: LEA IBRUS

Suur tänu Mairold Kasele, Anita Kaarenile ja õpetaja
Toomas Israelile, et vastasite minu abipalvele ning val-
mistasite Arussaare kalmistule pingid, kus külastajad
saavad jalga puhata. Tänuõn nad kuuluvad ka Barrelstar
OÜ-le, kes toetas ettevõtmist vajaliku materjaliga.

Suurima tänutundega
Lea Ibrus, Arussaare kalmistuvaht

Merilyn Pirnipuu-Tiitusel ja Einar Tiitusel Kerita
külast sündis tütar **MYRJAM** Tiitus

SAIMA MILL
12.12.1941 – 24.04.2025
Võhma linn

use east
est

s, Paalas,
aal
Sürgaveres

Reakuulutus kuni 200 tähemärki:
eraisikule 5 €, ettevõtjale 10 €.
Reklaamkuulutus 9x5 cm:
valmiskujundatud 20 €,
koos kujundamisega 25 €.
Õnnitlus, kaastundeavaldus,
mälestuskuulutus, jõulutervitus 5 eurot.
Reklaam üks A3 leheküljele 800 €

VEOTEENUS

- 15 m³ ja 30 m³ konteineri rent
- Kraanaga veoauto teenus

PUISTEMATERJALIDE
MÜÜK

- Killustik
- Paekivi sõelmed
- Kruus
- Liiv
- Sõelatud muld

H M WISE

VÕTA MEIEGA
ÜHENDUST

+ 372 5903 1250

heigo@hmwise.ee
www.hmwise.ee

KVALITEETNE KÜTTEPUU AASTARINGSELT.

- LEPP - 30 / 40 / 50 cm (toores puu)
- LEPP - 30 / 50 cm (kuiv puu)
- LEPP - 40 L võrgus.
- KASK - 30 / 40 / 50 cm (toores puu)
- KASK - 40 L võrgus.

Soomerevere küla, Tehnika, Põhja-Sakala vald.
Tellimine/Info: 56 101 404. e-mail: info@kyttehoov24.ee

Puurkaevud
Mäaküte
Veesüsteemid
Biopuhastid
Septikud
Mahutid

KONTAKT
www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

PULBERVÄRVIMINE
ON KESKKONNA-
SÕBRALIK JA
ÖKONOOMNE
LAHENDUS!

Must metall
Alumiinium
Tsinkmetall
Väravad, aiad,
piirded, veljed,
konstruktsioonid jne

Pulbervärvitava detaili/
toote max mõõdud:
kõrgus 2,6 x laius 0,95 ja
pikkus 8,1 m.
Liivapritsi teenusega saa-
me puhastada ka suure-
maid osasid/tooteid.
Vedelvärvimine
kokkuleppel.
NB! Kõik meie seadmed on
statsionaarsed!
Võtame vastu nii suuri kui
ka väiksemaid töid.

ECODUST
KESKKONNASÕBRALIK VÄRVIMIS
TEENUS

Liivapritsiga
puhastamine

Pulbervärvimine

Põhja-Sakala vald
Lõhavere küla
Taevere tee 15

Ando Tabur
5630 1599
andotabur@gmail.com
EcoDust

www.ecodust.eu

Võhma aiandusselts Kanarbik korraldab

11. mail 2025 algusega kell 9

Võhma Vaba Aja Keskuse ümbruses

14. LILLEPÄEV
ja TAIMELAAT

- kell 11.30 kontsert
- keskuse saalis Võhma portselanimaali ringi näitus
„Lilled portselanil“ ja näitus „Kevade kingitus“
- Kersti Uudekülli maalide näitus
- lilleseade töötuba

Müüjatele müügiplats 7 eurot/meeter.
Registreerimine 8. maini aadressil vaskanarbik@gmail.com.
Info 517 6748 Helve-Kaja Oss.

Abiks sündmuse korraldamisel Põhja-Sakala vald,
Võhma Vaba Aja Keskus ja vabatahtlikud

ÕHKSOOJUSPUMPADE

MÜÜK
PAIGALDUS
HOOLDUS

KLIIMAPARTNER.EE 5184429

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

21. mail alates kella 10st
VÕHMA TEENUSKESKUSES

Etteregistreerimine (kell 9–15)
telefonil 5323 2454.

- * kuivasilmatest
- * silmarõhu mõõtmine
- * optilised päikeseprillid

Silmade kontroll 20€, prillioetjale TASUTA!

KOKSVERE
SELTSIMAJAS

kolmapäeval, 28. mail kell 13

vestlusring
„KUIDAS ÄRA TUNDA
KELMUST?“

Läbiviija: Viljandimaa veebipolitseinik
Elerin Tetsmann

Info
Aino- 505 1472

TASUTA

AIATEENINDUS

- Mullafreesimine
- Vilja- ja ilupuude
lõikus ja eemaldamine
- Hekkide lõikamine,
eemaldamine,
purustamine
- Murude rullimine
raskerulliga
- Muude ümberfreesimine
- Muru õhutamine,
sambla eemaldamine
- Kändude freesimine
- Trassifreesimine

aiateenindus@mail.ee
Tel 507 7348 või 5831 1411

Võhma
raudteejaama
aidahoones

väike
kevadturn

Laupäeval, 10. mail
kell 11–15

Müügil käsitöö,
toidukaubad ja teised
erinevad tooted.
Tere tulemast!

Petri Pantsu,
tel 5389 1610

VÕHMA MUUSEUM

(Võhma, Tallinna tn 15)

avab uksed
laupäeval, 17. mail
18.00 – 23.00

Saab tutvuda:

- * Võhma ajalugu tutvustav püsinäitus
- * näitus Võhmaga seotud raamatutest
- * teadmiste kontroll eesti kirjandusest
- * meisterdamine

Sisepääs tasuta
Info 437 7305

